

Virksomhedsplan Dragebakken (Holbæk Fritidscenter cvr. 24191982)

2021/2022

Senest revideret 29. oktober 2021

Indholdsfortegnelse

1	Forord	4
2	Virksomhedsplanen og tilhørende bilag.....	4
2.1	Dragebakkens virksomhedsplan består af.....	4
3	Dragebakkens virke	5
3.1	Dragebakken.....	5
3.2	Børnene, medarbejderne og huset	5
3.3	Hvad er en selvejende daginstitution med privat driftsform?	9
3.4	Bestyrelsen, dens arbejde og råderum.....	9
3.5	Grundlaget for Dragebakkens arbejde	11
4	Dragebakkens grundlæggende værdier, mission og vision.....	11
4.1	Dragebakkens styrker som selvejende	11
4.2	Dragebakkens opgaver	12
4.3	Mission	12
4.4	Visioner og værdier	13
5	Dragebakkens pædagogiske praksis	15
5.1	Læringssyn.....	15
5.2	Børnesyn.....	17
5.3	Mad/kost	18
5.4	Dagligdagens struktur.....	20
5.5	Tilsynsrapport.....	21
6	Dragebakkens faglige praksis og udvikling heraf	21
6.1	Læring, trivsel og inklusion.....	21
6.2	Læreplaner.....	24
6.3	Metoder.....	25
7	Strategier og fokuspunkter 2022	34
7.1	Det pædagogiske område.....	34
7.2	Udvikling og forbedring af det fysiske læringsmiljø inde og ude	34
7.3	Implementering af nyt forældreintra (NemBørn)	35
7.4	Effektivisering og kvalitetsløft af administrative processer	35
7.5	Køkkenet.....	36
7.6	Kompetenceudvikling	36
8	Evaluering af virksomhedsplan.....	37

9	Dragebakkens procedurer og retningslinjer	37
10	Årshjul 2021	69
11	Bilag 1 – Godkendelse til selvejende institution med privat driftsform	70
12	Bilag 2 – Dragebakkens vedtægter oktober 2018	77
13	Bilag 3 – Den pædagogiske læreplan for Dragebakken	83

1 Forord

Virksomhedsplanen for Holbæk Fritidscenter cvr. 24191982 (herefter kaldet "Dragebakken") er udarbejdet i henhold til gældende vedtægter for Dragebakken, og har til formål at præsentere en samlet beskrivelse af Dragebakken. Virksomhedsplanen indeholder en række faktuelle oplysninger om institutionen og den lovgivning og overordnede politikker, der ligger som grundlag for driften af Dragebakken og er således sammensat af en række allerede eksisterende dokumenter, tilføjet væsentlige afsnit om specifikke emner, der tilsammen danner rammerne for den nære hverdag for børnene på Dragebakken.

Virksomhedsplanen beskriver retningen og rammerne for Dragebakken og er således udarbejdet, så både kommende forældre, forældre der allerede har børn på Dragebakken og studerende kan orientere sig om forskellen og fordelene ved en selvejende privatinstitution, anvendte pædagogiske metoder, læreplaner, værdier og indsatsområder i den nærmeste fremtid, udover at få et generelt indtryk af institutionen og hvilke rammer der er for dagligdagen for børnene. Virksomhedsplanen fungerer også som et arbejdsredskab for bestyrelsen og personalet og indeholder de retningslinjer, visioner, værdier og mål, som der arbejdes efter i dagligdagen.

Virksomhedsplanen er et dynamisk dokument, der vil blive revideret årligt, hvor der bl.a. vil blive defineret indsatsområder og mål for det kommende år. Nye eller reviderede procedurer/retningslinjer vil løbende blive indført, så der til en hver tid foreligger en opdateret version.

Med venlig hilsen

Dragebakkens bestyrelse

2 Virksomhedsplanen og tilhørende bilag

2.1 Dragebakkens virksomhedsplan består af

- Nærværende virksomhedsplan dateret efteråret 2021
- Bilag 1: Godkendelse til selvejende institution med privat driftsform
- Bilag 2: Dragebakkens vedtægter dateret oktober 2018
- Bilag 3: Pædagogisk læreplan dateret 2021
- Bilag 4: Seneste tilsynsrapport dateret 2019

3 Dragebakkens virke

3.1 Dragebakken

Dragebakken er en selvejende daginstitution der drives i privat driftsform, med plads til 170 børn i alderen 0 til 6 år. Dragebakken har eksisteret i over 48 år og er godkendt af Holbæk kommune. Den er beliggende i den østlige del af Holbæk by mellem villakvarterer, alment boligbyggeri og grønne områder.

3.2 Børnene, medarbejderne og huset

3.2.1 Børnene

Dragebakkens pladser kan bookes via hjemmesiden www.dragebakken.dk

Dragebakken modtager børn fra en bred andel af Holbæks borgere, dog primært fra borgere bosat i den østlige del af byen. Dette afspejles i børnegruppen, der er sammensat af børn med forskellige kulturelle- og sociale baggrunde. Kendetegnet for forældregruppen er i lighed med børnene - forskellighed, hvilket også gælder i forhold til forældrenes uddannelsesniveaue, baggrunde og ressourcer.

3.2.2 Medarbejderne

Personalegruppen er sammensat på følgende måde:

- 1 forstander
- 2 afdelingsledere
- 13 pædagoger
- 9 pædagogmedhjælpere
- 7 pædagogiske assistenter
- 1 læreruddannet
- 3 køkkenpersonaler
- 1 pedel
- 1 rengøringsassistent
- 2 - 5 praktikanter, personale i løntilskud mv

En stor andel af det pædagogiske personale er uddannet og det tilstræbes, at der er en generel bredde i personalegruppens sammensætning og i samme forbindelse personalets kompetencer, baggrunde, alder og køn.

Dragebakken har studerende:

- Pædagogisk assistent (PAU)
- Social- og sundhedshjælper (SOSU)
- EGU-elever

Ydermere er institutionen en aktiv medspiller i det rummelige arbejdsmarked og indgår løbende praktikaftaler m.v. med borgere, der kan drage nytte af at indgå og udfylde en funktion på en arbejdsplads.

3.2.3 Huset og dets anvendelse

Bygningsmassen har et samlet etageareal på 2936 m² og er inddelt i 3 afdelinger, hvoraf to er placeret i hovedbygningen og den sidste i en selvstændig bygning. Afdelingerne har tilsammen 10 grupperum og består af både vuggestue- og børnehavegrupper. Ud over afdelingernes lokaler forefindes der på ejendommen en større teater/gymnastiksal, der benyttes til motoriske aktiviteter og lejlighedsvis til forældrearrangementer, faglige møder mv.

Grunden er 18.088 m² og primært indrettet med 4 legepladser og en boldbane

Foruden Dragebakkens primære kerneopgave som daginstitution udlejer Dragebakken underetagen til Holbæk Kommune, Kultur og Fritid. De bruger lokalerne til foreninger, sprogskole m.m. Derudover udlejer vi sal og kantine til møder, kurser m.m.

3.2.4 Dragebakketraditioner og begivenheder

Hvert år er Dragebakkens personale og bestyrelse værter ved en Dragebakkefest. Festen afholdes i sensommeren og der udføres flere forskellige aktiviteter for børn og voksne. Forældrene bidrager med en ret til en fælles buffet og Dragebakkens bestyrelse sælger kaffe og kage. Festen rundes af med et underholdende indslag.

Udover Dragebakkefesten foregår der flere aktiviteter på Dragebakken af lærerig og underholdende karakter. F.eks. har der været afholdt valg hos Dragebakken, hvor børnene skulle stemme om, hvilken slags eftermiddagsmad de gerne ville have. Børnene fik viden om hvad demokrati betyder og hvad det bruges til. Der har været afholdt æblefest hos Dragebakken, hvor børnene beskæftigede sig med læringsmålet fra jord til bord. Til jul kommer der nisser på besøg hos Dragebakken og Dragebakkens større børn skal i teatret og se en serveringsforestilling med nisser og servering af risengrød.

3.3 Hvad er en selvejende daginstitution med privat driftsform?

Selveje er den driftsform, der sikrer, at mest mulig indflydelse og ansvar er uddelegeret til institutionen og dens brugere. En selvejende institution er drevet af en bestyrelse. Kommunen har tilsynspligt med den selvejende institution.

En selvejende institution er en selvstændig juridisk enhed, der er økonomisk og juridisk ansvarlig i forhold til de dispositioner institutionen foretager. At være selvejende institution betyder, at institutionen selv bestemmer, hvordan de økonomiske rammer skal udfyldes, hvem institutionen vil ansætte og hvilket værdigrundlag institutionen bygges på.

Privat driftsform betyder, at institutionen drives og modtager samme tilskud som private institutioner, dog skal alle midler modsat private institutioner, blive i virksomheden og må ikke trækkes ud til privatpersoner.

3.4 Bestyrelsen, dens arbejde og råderum

Dragebakkens bestyrelse består af op til 10 medlemmer med stemmeret fordelt på:

- 6 forældrerepræsentanter
- 2 medarbejderrepræsentanter
- 2 repræsentanter med særlig interesse for den selvejende institution Dragebakken udpeget af forældrerepræsentanterne

Suppleanterne vælges for 1 år ad gangen og kan inviteres til at deltage i bestyrelsesmøderne. Deltagelse i denne henseende sker dog uden stemmeret.

Forældrerepræsentanterne vælges for 2-årige perioder, på en sådan måde, at det tilstræbes at undgå, at alle forældrerepræsentanterne vælges i samme år – for samme valgperiode.

Valgperioden løber fra det tidspunkt på forældremødet, hvor de er valgt. Det tilstræbes, at forældre fra alle husets afdelinger er repræsenteret i bestyrelsen og, at medarbejderrepræsentanterne repræsenterer både vuggestue og børnehave.

Bestyrelsens ikke-forældrevalgte medlemmer udpeges for perioder af 2 år, svarende til valgperioden for kommunale råd og kan ikke vælges til formand og næstformand.

Bestyrelsens ansvarsområder

Dragebakken er en del af kommunens samlede generelle og forebyggende tilbud til børn og skal i henhold til Dagtilbudslovens § 7 stk. 2 ”Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børnene omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse og bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst”. Indenfor denne ramme – og de øvrige formålsbestemmelser, der fremgår af § 7 i Dagtilbudsloven – fastsætter Holbæk kommunes byråd mål og overordnede rammer for private og kommunale dagtilbud. I det daglige er det op til Dragebakken at udfylde rammerne med udgangspunkt i Dragebakkens vedtægter¹ og gældende lovgivning. Det er bestyrelsen, der har det overordnede ansvar for, at det sker og forstanderen, der har det daglige ansvar.

---

¹ Bilag 2: Dragebakkens vedtægter dateret oktober 2018

Selvejende institutioner er non-profit-institutioner, der ene og alene har til formål at skabe de bedste rammer for de børn, der har deres daglige gang i institutionen. Bestyrelser i selvejende institutioner arbejder gratis.

3.4.1 Bestyrelsen som økonomisk ansvarlig

Bestyrelsen er ansvarlig for Dragebakkens økonomi. Bestyrelsen har ansvaret for at alle poster i institutionen tilgodeses og det er bestyrelsen, der prioriterer hvor mange penge, der skal bruges til for eksempel udflugter, økologisk mad eller teater.

Forældrebetalingen hos Dragebakken følger taksterne for Holbæk kommunes institutioner og opkræves via Dragebakkens administrationsselskab SPIA

3.4.2 Bestyrelsen som arbejdsgiver

Det er bestyrelsen, der ansætter og afskediger personale. Men bestyrelsen har uddelegeret ansættelseskompetence til Dragebakkens forstander.

Bestyrelsen har ansvaret for at overenskomster følges og at lønninger beregnes korrekt og udbetales rettidigt. I tilfælde af afskedigelser har bestyrelsen ansvaret for at gældende procedurer overholdes.

3.4.3 Bestyrelsen som pædagogisk ansvarlig

Dragebakkens forstander har den pædagogiske ledelse af Dragebakken. Det er bestyrelsens opgave at fastlægge de pædagogiske principper og rammer, som forstanderen skal handle inden for. Bestyrelsen er

ansvarlig for Dragebakkens grundlæggende ideologi, formål og retning, der blandt andet er forankret i Dragebakkens vedtægter¹ og i Dragebakkens virksomhedsplan.

3.4.4 Bestyrelsen og de ydre rammer

Bestyrelsen har ansvaret for bygningernes og legepladsens standard og sikkerhed på legepladsen.

3.5 Grundlaget for Dragebakkens arbejde

Dragebakken drives som en selvejende privatinstitution efter Dagtilbudslovens § 19 stk. 5.

Dragebakken tilrettelægger den pædagogiske virksomhed med udgangspunkt i den til hver tid gældende dagtilbudslov. Dragebakken tilrettelægger desuden sin pædagogiske virksomhed med udgangspunkt i Dragebakkens egne strategier og Holbæk kommunes politikker og strategier. Holbæk kommunes politikker og strategier findes på www.holbaek.dk.

Holbæk kommune fører tilsyn med Dragebakkens virksomhed og har det overordnede ansvar for daginstitutionerne i kommunen, herunder fastlæggelse af politikker og strategier for daginstitutionernes virke.

4 Dragebakkens grundlæggende værdier, mission og vision

4.1 Dragebakkens styrker som selvejende

Som selvejende institution er Dragebakken drevet af en bestyrelse, der overvejende består af forældre, der af interesse udfører et stort stykke frivilligt ulønnet bestyrelsesarbejde. Disse forældre udgør samtidig en kreds af de borgere, som Dragebakken leverer ydelser til. De ydelser Dragebakken leverer, opfylder således ikke alene de krav, der stilles fra politisk side, men er ligeledes under konstant indflydelse af forældrerepræsentanternes idéer og beslutninger.

Som nævnt i afsnit 3.4 fornyes bestyrelsen ved valg. Dette har den naturlige konsekvens, at der løbende sker en fornyelse af forældrerepræsentanter. Idéer og udvikling har således udgangspunkt i den samtid vi lever i og fostres hos de forældre, der aktuelt har deres børn indskrevet hos Dragebakken.

Den pædagogiske praksis går hånd i hånd med forældrenes egen viden, ønsker og værdier. Det er ikke alene det pædagogiske personale, der udvikler den pædagogiske praksis hos en selvejende institution. Den pædagogiske praksis er summen af det pædagogiske personales faglige viden samt forundringer, refleksioner og initiativer fra både det pædagogiske personale og forældrene.

Der er som nævnt ovenfor betydelige styrker i organisationsformen selveje. Nedenfor er flere nævnt:

- I en selvejende daginstitution er det de forældre, der aktuelt har børn indskrevet i institutionen, der bestemmer hvordan de økonomiske rammer skal udfyldes og hvem institutionen vil ansætte
- I en selvejende daginstitution har den forældrevalgte bestyrelse indflydelse på værdigrundlag og pædagogiske principper
- I en selvejende daginstitution har personalet mulighed for ejerskab og indflydelse
- Vejen til indflydelse i en selvejende daginstitution er kortere

---

¹ Bilag 2: Dragebakkens vedtægter dateret oktober 2018

- I en selvejende daginstitution er vejen fra beslutninger træffes og til de kan udføres kort. Dette betyder, at det er muligt at tilpasse institutionens praksis på kort tid og opnå de ønskede resultater, hvad enten der er tale om pædagogisk arbejde, ledelse eller administration
- En selvejende daginstitution arbejder ud fra eget vedtægtsbestemt formål og institutionen har mulighed for at finde egne løsninger og implementere egne visioner og ideer i det pædagogiske arbejde
- Ledelsen i en selvejende daginstitution kan koncentrere sig om ledelsesopgaver, at udføre og udvikle det pædagogiske arbejde samt forestå den daglige administration af daginstitutionen

4.2 Dragebakkens opgaver

I Holbæk Kommunes strategi for fremtidens dagtilbud¹ beskrives to af dagtilbuddets helt centrale opgaver:

- Dagtilbuddet skal give barnet omsorg, opmærksomhed og anerkendelse så barnet og forældrene oplever, at dagtilbuddet er et trygt og rart sted at være, når forældrene overlader barnet i det pædagogiske personales varetægt. Som sådan spiller dagtilbuddet en vigtig rolle for småbørnsforældres mulighed for at varetage job og uddannelse.
- Dagtilbuddet udgør et betydningsfuldt sted med mulighed for at skabe trivsel, udvikling, og læring for alle børn. I hverdagslivet og i de pædagogiske aktiviteter skal barnet understøttes og udfordres, så alle børn lærer så meget, som de kan og udvikler sig til livsduelige mennesker.

4.3 Mission

Vores mission beskriver det grundlæggende formål med Dragebakken, altså den opgave vi er sat i verden for at løse. Da vi løser en "bestilt" opgave, er missionen på forhånd defineret og vi kan som institution ikke ændre på dette.

Vi fortolker vores mission som værende følgende:

Gennem en omsorgsfuld, lærerig og tryk hverdag at gøre børnene læringsparate, så de på sigt kan gennemføre en uddannelse og får mulighed for at leve en autonom tilværelse som aktivt medskabende samfundsborgere.

---

¹ [Strategi for fremtidens dagtilbud i Holbæk kommune](#)

4.4 Visioner og værdier

Vores visioner er med til at sætte retning for vores praksis og drift. Visioner sætter kurs for vores færd. Med andre ord fortæller visionerne os, i hvilken retning vi skal styre. Visionerne er modsat missionen, noget vi selv har indflydelse på.

Vi har valgt at formulere visioner og værdiorde ud fra vores vigtigste områder:

- Børn
- Forældresamarbejde
- Fagligt
- Som arbejdsplads
- Bestyrelse
- Samlingspunkt

4.4.1 Dragebakkens visioner og værdier som følger

Børn

Vision: Alle børn på Dragebakken skal være i trivsel og læringsproces.
Værdier: Anerkendelse, tryghed, omsorg, sundhed, ligeværdighed og udvikling

Forældresamarbejde

Vision: Alle forældre er trygge ved at have deres børn på Dragebakken. De oplever sig inddragede i deres barns hverdag, læring og trivsel.
Værdier: Inddragelse, ligeværdighed, troværdighed, tryghed, indflydelse og forskellighed.

Fagligt

Vision: Vi vil være foregangsinstitution og kendt som institutionen med et højt fagligt niveau - Dragebakkens læringsmiljø skal være fremtidens læringsmiljø. Vi sætter overliggeren for pædagogisk praksis højt.
Værdier: Ansvarlighed, samarbejde, fokus, udvikling, seriøsitet og uddannelse

Som arbejdsplads

Vision: Vi vil være den bedst mulige arbejdsplads. Vi er nysgerrige på vores egen/kollegeres faglighed og trivsel. Vi hjælper hinanden gennem feedback, undrende spørgsmål og omsorg.
Værdier: Anerkendelse, forskellighed, faglighed, omsorg, ansvarlighed og ejerskab

Bestyrelse

Vision: Gennem fælles og nuanceret dialog fremmer vi klare beslutninger til fordel for institutionen som helhed.
Værdier: Troværdighed, rettidigt, indflydelse, åbenhed, udvikling, ambitiøs

Samlingspunkt

Vision: Vi vil være et attraktivt samlingspunkt for brugere med forskellige interesser og forskellige formål
Værdier: Mangfoldighed, frivillighed, engagement, nytænkning, synergi, for alle

5 Dragebakkens pædagogiske praksis

5.1 Læringssyn

Læringssyn handler om kendskab til og viden om hvordan børn lærer og om de professionelles tilgang til børns læring.

Læring defineres: ”som enhver proces, der hos levende organismer fører til varig kapacitetsændring”¹. Her skal læring altså forstås som en ændring, der er af varig karakter, indtil ”ændringen” overlejres af ny læring, eller udfases pga., at den ikke benyttes mere af organismen”².

Læring kan deles op i to. Den formelle læring f.eks. gennem planlagte læringsforløb og den uformelle læring, der sker i leg og samvær med andre børn og voksne.

Vi kan indirekte påvirke de uformelle læringssituationer, f.eks. i den måde vi indretter legepladsen og stuerne på, ved at købe noget bestemt legetøj eller sammensætte børnegruppen på en bestemt måde.

Læring sker overvejende i fællesskab med andre. Dette betyder, at barnets adgang til fællesskabet har indflydelse på, hvor meget barnet har mulighed for at lære. Derfor er det vigtigt, at alle børn er og føler sig som en del af det lille og store fællesskab.

Børn lærer og tilegner sig nye kompetencer gennem deres egne individuelle læringsstile. En persons læringsstil er ikke et fast personlighedstræk, men et mønster der udvikler sig hele livet.

Fælles for langt de fleste børn er, at de skal øve sig, når de skal lære nyt og tilegne sig nye kompetencer. Derfor er gentagelser og mulighed for at gøre sig egne erfaringer vigtige grundelementer, når vi tilrettelægger vores læringsforløb.

Vi arbejder overordnet med følgende tilgange til læring:

- Erfaringsbaseret læring
- Mesterlæreprincippet
- Socialkonstruktivistisk læringssyn

Læring hænger uløseligt sammen med trivsel. Børn der ikke trives, har meget svært ved at udvikle sig og dermed optage ny viden og læring. Omvendt kan læring godt skabe øget trivsel, hvis barnet oplever succes ved at lære og opdager sig god til noget.

---

¹ Illeris, Knud, 2006: Læring, kap 1, Roskilde Universitetsforlag

² Illeris, Knud, 2006: Læring, kap 1, Roskilde Universitetsforlag

Undersøgelser viser, at der er et tydeligt sammenhæng mellem børns motorik og evne til at lære. Børn der har problemer med at styre deres krop, har ofte indlæringsvanskeligheder. Kroplige færdigheder og indlæringssevne hænger dermed sammen og vi tænker denne dimension ind i vores læringsforløb, så ofte vi kan.

Vores sanser er konstant aktiverede og vi kan gennem disse samt fysisk udfoldelse skabe et unikt grundlag/åbning for nye erfaringer og dermed for læring hos børnene.

Som et eksempel på hvordan vi omsætter vores lærings syn i praksis, nævnes her en række tilgange til sprogstimuleringsaktiviteter:

- se begrebet som ord
- benytte begrebet i dialoger
- se begrebet som et billede på et piktogram
- høre begrebet italesat
- selv udtrykke begrebet ved ord eller tegne det
- afprøve begrebets betydning med egen krop
- se andre børn øve sig
- se de voksne gøre det

Læring er en dynamisk proces, der involverer både børn og voksne og som finder sted som en dynamisk relation mellem børn og voksne. Barnets læring skal dermed ikke ses isoleret fra de voksnes læring, da den voksnes refleksion over egen rolle i forhold til barnet medfører en læreproces for den voksne.

5.2 Børnesyn

Det er det pædagogiske personale, der har ansvaret for egen relation til børnene og børnene i mellem. Dermed er det de voksne, der har det ubetingede ansvar for at skabe gode samværsformer og relationer på Dragebakken. Alle børn har ret til at have en plads i fællesskabet samt være aktivt medskabende heraf. Børnene er eksperter i eget liv og vi tager deres holdninger, ønsker og behov seriøst og understøtter børnene i at udtrykke sig. Børnene skal være aktivt medskabende, af den hverdag de har her på Dragebakken og skal have mulighed for at påvirke f.eks. aktiviteter i en retning, der giver mening for dem og som interesserer dem.

Hos os er retfærdighed ikke, at alle børn får det samme, men at alle børn får, det de har behov for. Vi er opmærksomme på, at alle børn er afhængige af os voksne og at der altid vil være en asymmetrisk magtrelation mellem barn og voksen. Dette betyder, at vi godt kan have en ligeværdig relation til børnene, men altid må være bevidste om, at udfordre vores egne blikke på og tilgange til børnene.

Hos os er omsorg og tryghed, ikke noget børnene kan vælge fra. Omsorg og tryghed er noget børnene får, lige meget hvem de er og hvilken baggrund og adfærd de har.

I Holbæk Kommunes børne- ungepolitik¹ står følgende om et fælles børnesyn:

1. – **Respekt for barnet:** Vi vil alle børn. Vi skal møde dem med respekt for deres personlige værdighed som mennesker.
2. – **Anerkendelse:** Alle børn og unge skal mødes med åbenhed. De skal anerkendes som mennesker med drømme, håb, kompetencer og muligheder. Den enkelte person skal blive set, hørt, respekteret og involveret i beslutninger om sig selv.
3. – **Respekt for forældrene:** Vi vil tæt samarbejde med forældrene. Deres ansvar og rolle skal tages alvorligt. De bedste løsninger findes i dialog med og respekt for forældrenes eget ansvar vedrørende deres børns opvækst, udvikling og trivsel.
4. – **Ligebehandling:** Vores udgangspunkt er altid barnets livssituation. Mennesker og familiers livssituationer er forskellige. Vi er ikke ens og har derfor ikke ens behov og forudsætninger. Derfor skal borgere til tider behandles forskelligt for i praksis at behandles lige og gives lige muligheder.

---

¹ [Holbæk kommunes Børne- og ungepolitik](#)

5.3 Mad/kost

Dragebakken har forældrebetalt frokost-madordning gældende for alle børn i huset. Øvrige måltider er en del af den normale drift.

Vores mål er, at vi gennem den daglige kost og dens sammensætning styrker børnenes forudsætning for at tilegne sig læring og udvikle sig fysisk. Vores kost og måltider vil være medvirkende til at udvikle sunde kostvaner og traditioner hos børnene, som de kan føre med sig videre i livet.

Vi tænker og arbejder med økologien og bestræber os altid på at opnå højst mulig andel af økologiske råvarer i forhold til de ressourcer, vi har til rådighed. Vi har det økologiske spisemærke i "guldmærke" hvilket betyder at vi bruger mellem 90 og 100 % økologiske råvarer i vores køkken. Se mere omkring det økologiske spisemærke her: <https://www.oekologisk-spisemaerke.dk/>

På Dragebakken har måltidet en social dimension, som børnene og medarbejderne selv er medskabende af og det skal være en rar og hyggelig oplevelse for børnene at indtage maden.

Vi følger overordnet disse principper for kosten og råvarerne

- Vi bruger primært økologiske
- Maden er altid hjemmelavet og frisk
- Maden er varieret og giver nye smagsoplevelser
- Vi anvender ingen blandingsprodukter
- Vi følger Sundhedsstyrelsens anbefalinger for børn og småbørn

Måltidet

På Dragebakken har måltidet en social dimension, som børnene og medarbejderne selv er medskabende af, og det skal være en rar og hyggelig oplevelse for børnene at indtage maden.

Vi følger følgende principper for måltidet

- Alle sidder ned, når vi spiser og der er (en vis grad af) bordskik
- Vi spiser på faste tidspunkter
- Børnene er med til at dække bordet og rydde af bagefter
- Vi opfordrer børnene til at smage, og udfordrer deres vaner
- Vi respekterer, hvis børnene ikke vil smage, eller ikke kan spise op.
- Børnene skal bede om at få skåle, fade eller drikkevarer, række tingene videre til hinanden, og selv øse op på tallerkenen
- Ingen går sultne fra bordet

Øvrige forhold

Kødet

På Dragebakken tager vi hensyn til de børn, der følger en bestemt religiøs overbevisning. Det betyder i praksis, at alt vores oksekød er halalslagtet, og at vi tilbyder alternative retter til de børn, der ikke spiser svinekød, når dette bliver serveret.

Allergi

Hvis et barn har allergi, forsøger vi, altid sammen med forældrene, at tilpasse barnets mad efter dets behov.

Fødselsdage

Fødselsdagsbarnet er velkomment til at tage noget med til uddeling. Vi opfordrer dog til at sukkerindholdet holdes på et absolut minimalt niveau, samt følger princippet "lidt men godt". Chips, slik, sodavand, is, flødebolle, må ikke medbringes eller tilbydes børnene til fødselsdage.

Aftaler omkring barnets fødselsdag laves med personalet på barnets stue. Personalet hjælper også, hvis I har spørgsmål til kosten.

5.4 Dagligdagens struktur

På Dragebakken er dagen struktureret og aktiviteterne tilrettelagt nøje ifølge overbevisningen om, at struktur og dermed genkendelighed er med til at skabe forudsigelighed og tryghed hos børn og voksne. Vi planlægger alle vores pædagogiske læringsforløb grundigt således, at vi sikrer høj kvalitet og at børnene møder forberedte voksne, der har gennemtænkt aktiviteterne og som har et mål, med det der skal ske.

5.4.1 Dages rytme og struktur

06.00 til 07.45 Morgenmad

07.45 til 09.00 Leg med udgangspunkt i børnenes egne initiativer

09.00 til 11.00 Strukturerede læringsforløb

11.00 til 12.00 Frokost

12.00 til 14.00 Vuggestuebørn puttes til middagssøvn, børnehavebørnene leger ude

14.00 til 14.30 Eftermiddagsmad

14.30 til 17.00 Alle børn leger ude/ inde

Morgenmad

Dagen starter med, at der serveres morgenmad til de børn, der møder tidligt ind. Vi prioriterer, at børnene får en rolig start på dagen i hyggelige omgivelser.

Formiddag

Om formiddagen og frem til frokost arbejder vi med strukturerede læringsforløb. Disse fremgår af gruppernes ugeplaner og kan være tema/ emnebaseret aktiviteter af kortere eller længerevarende karakter. Børnene inddeles ofte i mindre grupper fx aldersopdelte, på tværs af stuerne mv.

Eftermiddag

Efter eftermiddagsmaden går mange af børnene ud og leger. Skulle vejret være meget dårligt, bliver børnene inde og nyder eftermiddagen på stuerne eller i vores store sal.

Dagen slutter med at der siges farvel og tak for en god dag.

5.5 Tilsynsrapport

Holbæk kommune udarbejder hvert andet år en tilsynsrapport.

Tilsynsrapporten ligger som bilag.

6 Dragebakkens faglige praksis og udvikling heraf

6.1 Læring, trivsel og inklusion

6.1.1 Læring

Vi tilrettelægger vores læringsforløb med udgangspunkt i:

- Børnegruppens samlede behov f.eks. stuevis, de ældste børn, mellemgruppen mv.
- Den lille gruppes behov 4-5 børn med behov for samme indsats
- Det enkelte barns behov.

Den pædagogiske læreplan ligger som et grundlæggende fundament for vores pædagogiske praksis. I læreplanen er der beskrevet eksempler på hvilke læringsmål vi kan arbejde med ud fra 6 forskellige temaer. Læreplanen er en retningsgivende plan for hvilke områder, vi skal arbejde med, men anviser ikke konkret, hvordan vi skal gøre det eller i hvilket omfang.

Udgangspunktet for udvælgelsen af hvilket fokus de enkelte læringsforløb skal have, beror på en konkret vurdering med udgangspunkt i flere forskellige parametre.

Følgende parametre danner grundlag for vores læringsforløb

- Konkrete erfaringer/observationer – det pædagogiske personale erfarer/observerer, at enkelte børn eller børnegruppen har behov for en konkret indsats. F.eks. lære at lege sammen eller tale pænt til hinanden
- Sprogtest resultater fra børnenes 3-årige og 5-årige tests
- Resultater af børnenes ”kompetencehjul”
- Tests gennemført af eksterne samarbejdspartnere – psykologer og talepædagoger mv.
- Handleplaner for det enkelte barn
- Generelle målsatte indsatser f.eks. dialogisk læsning, Læsefidus projekt, matematisk forløb med skolen
- Konkrete observationer på det enkelte barn

Helt overordnet kan vores læringsforløb opdeles i 3 typer:

- Strukturerede læringsforløb
- Semistrukturerede læringsforløb
- Ikke strukturerede læringsforløb

Strukturerede læringsforløb

Strukturerede læringsforløb er beskrevet meget detaljeret, enten som en del af et større projekt f.eks. vores sprogstrategi og Læsefidusprojekt eller temalæringsforløb.

Fælles for strukturerede læringsforløb er, at de er planlagte, der er sat klare mål for læringsudbyttet, der er opstillet evalueringsspørgsmål og der er krav om dokumentation. Der er tale om dybdegående læringsforløb og alle grupper har altid et eller flere af disse typer af forløb i gang.

Semistrukturerede læringsforløb

Semistrukturerede læringsforløb knytter sig til hverdagspraksis og handler om arbejdet med børnenes mere almene dannelse, trivsel og læring. Det kan være almindelige daglige pædagogiske aktiviteter, der retter sig mod at børnene f.eks. skal lære at gå ude i trafikken, lytte til hinanden, lære at klippe og tegne osv. Disse forløb fremgår af stuenes ugeplaner og der er sat overordnede læringsmål for aktiviteterne.

Semistrukturerede læringsforløb evalueres også, men i en mere uformel form på de ugentlige stuemøder. Semistrukturerede læringsforløb er ofte genstand for medarbejderes evaluering, hvor medarbejderne løbende afprøver forskellige metoder og tilgange til børnene for at dygtiggøre sig og udvikle deres daglige praksis.

Ikke strukturerede læringsforløb

Ikke strukturerede læringsforløb er læringsforløb, der ikke er planlagte til at ske på et bestemt tidspunkt og med et bestemt mål. Det er typisk læringsforløb af uformel karakter og som børnene selv skaber, men som er påvirket af vores prioriteringer. F.eks. kan vi understøtte/igangsætte et øget antal konstruktionslege ved at indkøbe noget bestemt legetøj eller skabe mere bevægelse ved at indrette legepladsen på en bestemt måde og med mange køretøjer.

Fælles for alle læringsforløbene er, at de sigter efter at øge børnenes trivsel og læring.

6.1.2 Trivsel

Trivsel har en afgørende betydning for barnets mentale sundhed og muligheder for at håndtere dagligdagens udfordringer. Børn der trives, har selvtillid, er nysgerrige, har selvværd, mod på livet og kan håndtere de udfordringer, barnet møder i hverdagen.

For os hænger læring og trivsel sammen, de påvirker og er hinandens forudsætninger. Ikke alle børn har brug for det samme for at være i trivsel og børns behov ændrer sig i takt med, at de bliver ældre eller deres livsomstændigheder ændrer sig.

Familien og daginstitutionen er nogle af de elementer, der har størst indflydelse og betydning i forhold til børnenes generelle trivsel. Dermed bliver barnets trivsel altid et fælles anliggende mellem institutionen og forældrene.

Hvis et barn ikke trives, når det er på Dragebakken, bliver forældrene inddraget så tidligt som muligt. Der indgås konkrete aftaler via en handleplan, hvor det beskrives, hvilke tiltag der skal arbejdes med i institutionen og i familien for at sikre, at barnets trivsel reetableres. Hvis der er behov for en mere dybdegående indsats, kan Holbæk kommunes børneindsats og familieafdeling inddrages.

På det generelle plan arbejder vi løbende med at forbedre børnenes trivsel gennem de daglige aktiviteter. Det kan være alt fra aktiviteter, der understøtter bevægelse, sundhed, kammeratskab og opmærksomhed på andres og egne behov til aktiviteter målrettet gruppen f.eks. samarbejdsøvelser, samhørighed og tilhørsforhold.

6.1.3 Inklusion

Inklusion handler om, at sikre barnets ret til og mulighed for aktiv deltagelse i de etablerede fællesskaber

For os handler inklusion om at give alle børn mulighed at bidrage til og have en værdi i fællesskabet. Børnene skal opleve sig som en aktiv del af og ikke mindst medskabende af fællesskabet. Det er i samvær med andre, at børn lærer. Dermed bliver adgangen til fællesskabet adgangen til læring og udvikling for det enkelte barn.

For langt de fleste af vores børn er det at indgå og bidrage til fællesskabet, ikke noget som synes at være svært eller på andre måder udfordrende. For en mindre gruppe af vores børn er det at bidrage til

fællesskabet en stor mundfuld, som stiller store krav til deres kompetencer og ikke mindst til vores praksis, viden og faglighed.

Inklusion handler om, at det enkelte barn skal tilegne sig viden gennem fællesskabet og derigennem opnå holdninger og gøre sig erfaringer med at udvikle egne sociale kompetencer. Samtidig tilpasser vi vores praksis/fællesskab til de enkeltes børns behov og forudsætninger.

Vores pædagogiske praksis får dermed en mere dynamisk karakter, idet den løbende tilpasses børnegruppen. Dette gør vi hele tiden ved at justere, analysere og evaluere vores tilgange til børnene og de læringsforløb vi igangsætter, således at vi lærer af vores erfaringer og benytter de tilgange vi ved virker.

Når en generel indsats ikke er tilstrækkelig ift. at sikre et barns læring og trivsel, indgår vi et tæt samarbejde med forældrene og Børneindsatsen (Holbæk kommune) og familiecenter.

Følgende igangsættes (altid i tæt samarbejde med forældrene)

- Intern udredning/identifikation af barnets udfordringer gennem test eller vurderinger. F.eks. TRASMO, Skoleparathedundersøgelse, Udviklingsbeskrivelse mv.
- Individuel 3 mdr. handleplan på barnet, (fælles indsats med forældrene)
- Sparring med Børneindsatsen ift. ændringer i praksis eller indsatser.
- Mulighed for udviklingsmøde mellem institution, Børneindsatsen, familiecenter og forældrene
- Indgåelse af formelt samarbejde med Børneindsatsen - udarbejdelse af samarbejdsskema
- Indsats fra Børneindsatsen – talepædagog, psykolog, fysioterapeut mv
- Sparring til personalet indhentning af ny viden ift. barnets udfordring
- Løbende opfølgning samt evaluering af handleplan og indsatser for at sikre fremdrift.
- Overlevering til skole, andet tilbud eller institution.

Ovenstående er en kort beskrivelse af en typisk og meget forenklet indsats/sagsgang. Dog er rækkefølgerne hvori de forskellige indsatser iværksættes rimelig beskrivende i forhold til gældende praksis.

6.2 Læreplaner

Vores nuværende læreplan blev evalueret og revideret sommeren 2021 ud fra rammer defineret i ”den nye styrkede læreplan” [Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold](#)

En del af det pædagogiske arbejde dokumenteres og evalueres ved hjælp af det ”digitale selvevaluering system” se mere via følgende: [Selvevaluering](#), samt børnenes kompetencehjul se mere her: [Kompetencehjulet](#). Den samlede sum af disse danner udgangspunktet for det videre pædagogiske arbejde og vil løbende give anledning til ændringer i pædagogisk praksis.

Læreplanen samt evaluering heraf findes som bilag til virksomhedsplanen.

6.3 Metoder

Hos Dragebakken bruger vi en række forskellige metoder i arbejdet med børnene. På denne måde hviler den pædagogiske praksis ikke på de enkelte medarbejders individuelle praksis, men er funderet i veldokumenterede metoder med evidens for effekt.

Medarbejdere og ledelse tager løbende stilling til hvilke metoder, der er de mest velegnede at anvende i forhold til de fokusområder, der aktuelt arbejdes med.

Dragebakken anvender følgende metoder i det pædagogiske arbejde:

- Kompetencehjulet
- Læseleg
- Læsefidusen
- Sprogvurderinger
- TrasMo
- Hoppeline
- Analyse af film og observationer
- Selvevaluering
- Pædagogiske handleplaner
- Fælles læringsforløb med skolen
- Ugeplaner
- Dansk pædagogisk udviklingsbeskrivelse

6.3.1 Kompetencehjulet

"Kompetencehjulet" er et professionelt fagligt redskab til:

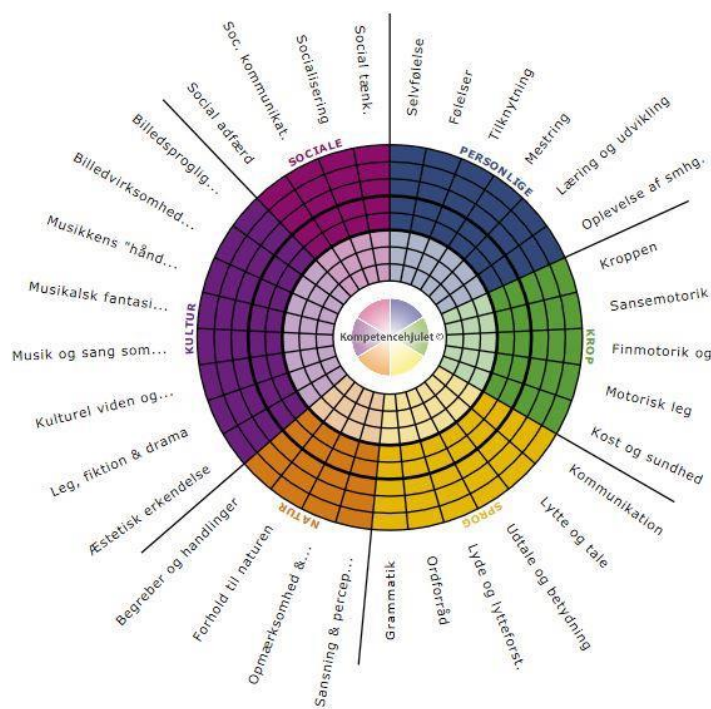
- det pædagogiske arbejde generelt
- arbejdet med læreplaner
- dokumentation
- overgangen og tværfagligt samarbejde

Kompetencehjulet er unik nytænkning og et omfattende supplement og fælles værktøj til vurderingen af børns kompetencer - på et hvilket som helst tidspunkt uanset barnets alder og efterfølgende inspiration til didaktiske overvejelser.

Kompetencehjulet er baseret på relevante nyere psykologiske udviklingsbeskrivelser og omfattende forskning og teori - alle med udgangspunkt i en anerkendende ressource- og relationsorienteret tilgang.

Kompetencehjulet gør det let for fagpersoner i vuggestuer/dagpleje og børnehaver at se alle børn ud fra en ressource- og helhedsorienteret tilgang. Barnets profil synliggør ressourcer og fokusområder og indeholder forslag til aktiviteter i barnets nærmeste udviklingszone.

Læs mere om det teoretiske grundlag her: [Grundlag - kompetencehjulet](#)

6.3.2 LæseLeg

Hos Dragebakken benytter vi materiale fra LæseLeg¹ i arbejdet med dialogisk læsning. LæseLeg er et konkret pædagogisk redskab, der gør det let at arbejde med dialogisk læsning i børnehaver og vuggestuer. Gennem den dialogiske læsning og leg øges børnenes ordforråd og deres kommunikative kompetencer styrkes. Samtidig får børnene appetit på ord og bøger og de bliver bedre til at udtrykke sig med deres egne ord. På den måde øger LæseLeg børnenes trivsel og deres evne til at indgå i fællesskabet.

Der anvendes følgende materiale i arbejdet med dialogisk læsning:

Børnehaven bruger:

- Bogkasse fra Læseleg i alt 5 bøger
- Læseleg bogpose målrette 3-4 årige i alt 5 bøger
- Læseleg bogpose målrettet 4-5 årige i alt 5 bøger
- Mappe med samtalekort

Vuggestuen bruger fx:

Læseleg Mini faghæfte og bøgerne:

- Ib siger godnat til en gris
- Lille krokodille i det store hav
- Kaj er væk
- Lili børster tænder
- Læseleg bogpose målrettet 1-3 årige i alt 5 bøger.

---

¹ www.laeseleg.dk

Udvalget af bøger suppleres løbende.

6.3.3 Læsefidusen

Projektet Læsefidusen er et samarbejde mellem Holbæk Bibliotek, Læsefidusens Læringsrum i Bog & Idé i Smedelundsgade og Dan sklærerforeningen samt kommende skolebørn, forældre og pædagoger fra Dragebakken og flere andre børnehaver. Målet med projektet er at gøre børnene skoleklar på en legende måde med Læsefidusen, som den "røde tråd" i børnenes hverdag – i børnehaven og i hjemmet.

Find fidusen med Læsefidusen er et fastlagt koncept, der bygger på, at ansvaret for barnets udvikling af læselyst og skrive lyst, er et fælles ansvar, som deles af børnehaven og forældrene.

Læsefidusforløbet omfatter læring om:

- bogstaver
- lytte og genfortælle en bog
- lære om de 5 sanser og følelser
- årets gang
- at være sammen med andre
- kende forskel på bibliotek og boghandel

Læsefidusforløbet er tilrettelagt med besøg hos boghandleren og på biblioteket. Hos boghandleren får børnene overrakt "Find fidusen med læsefidusen" og går ved samme lejlighed på bogstavejagt. Hos Dragebakken arbejder vores skolegruppe med udgangspunkt i bogen som barnet får med hjem, når forløbet er afsluttet. På biblioteket bliver der blandt andet læst historier højt. Derudover besøger biblioteket Dragebakken, hvor de afholder workshops med temaet "Min yndlingsbog".

Find fidusen med Læsefidusen styrker og understøtter samarbejdet mellem fagfolk hos Dragebakken og barnets forældre i hjemmet. Fokus er betydningen af nærvær, dialog, højtlesning, og "det" at skrive højt sammen med barnet og at lade alfabetet blive barnets bedste legetøj - før skolestart! Hvorfor? Fordi – leg er læring! Barnets leg med sproget i førskolealderen, er fundamentet for den livslange udvikling af både talesprog og skriftsprog – som kræves mestret af det moderne menneske.

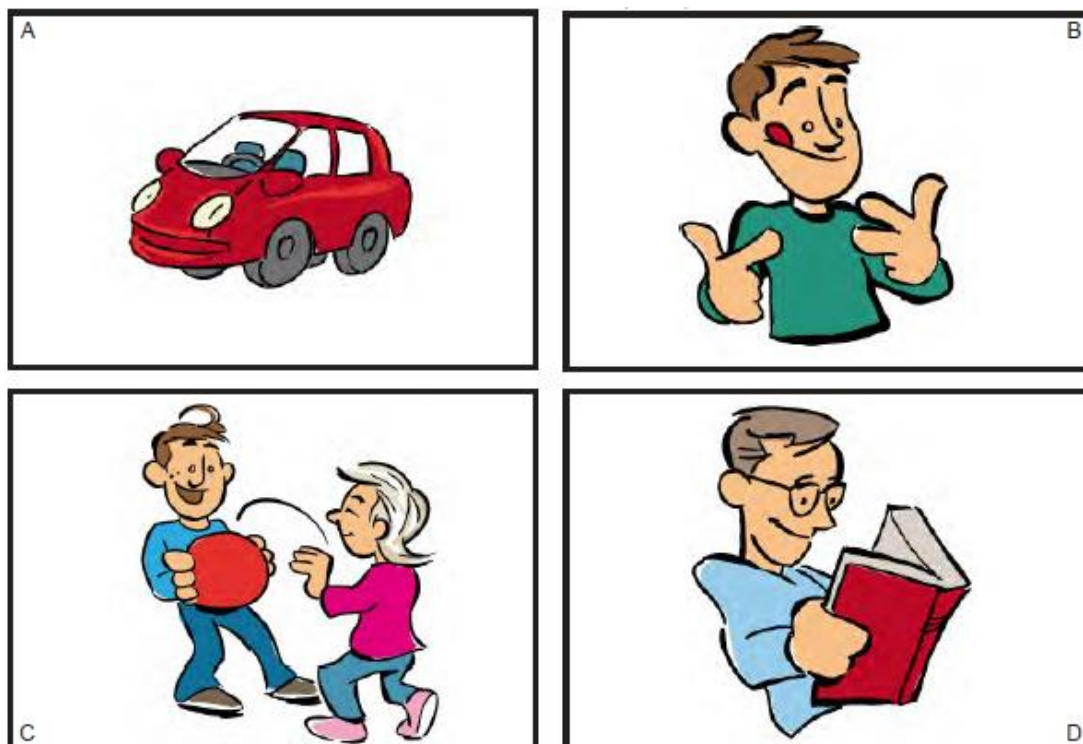
Læsefidusforløbet er et årlig tilbagevendende forløb for vores skolegruppe.

6.3.4 Sprogvurderinger

Hos Dragebakken bruger vi Rambølls IT-system "Hjernen og Hjertet", når vi udarbejder sprogvurderinger af børnene. Dette er et system der benyttes i alle Holbæk kommunes dagtilbud samt skoler og som skal sikre en sammenhængende sproglig indsats.

Sprogvurderinger foretages typisk, når børnene er 2 år og 11 måneder og igen når barnet er 5 år

Sprogvurderingerne foretages med udgangspunkt i registreringskemaer, der indeholder en række spørgsmål, som børnene skal besvare, ordforråd, herunder rim og remser, forholdshord, former og for de største børn bogstavsgenkendelse og læseretning.

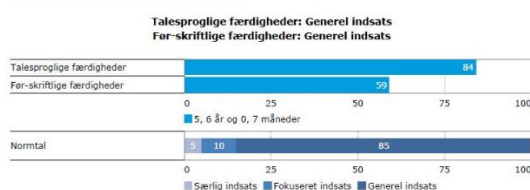
Børnenes besvarelser indtastes i samarbejde med forældrene, hvorefter der dannes en rapport med resultatet af sprogtesten. Hvis sprogtesten viser, at der er behov for en ekstra indsats, tilrettelægges denne i en handleplan sammen med forældrene og eventuelt en børnetalepædagog.

SAMLET RESULTAT

I figuren nedenfor kan du se 3 samlede resultat for hhv. talesproglige og før-skriftlige færdigheder i de to øverste søjler. Den nederste søjle viser, hvordan børn klarer sig i sprogvurderingen på landsplan (de såkaldte normaltal). Normaltallet viser, at 5 procent af alle børn ligger i indsatsgruppen "særlig indsats", 10 procent er i indsatsgruppen "fokuseret indsats", og de resterende 85 procent er i indsatsgruppen "generel indsats".

Ved at sammenligne med normaltallet kan du forholde barnets resultat til de sproglige kompetencer for andre børn, hvor der er taget højde for barnets køn og alder. Du kan også se, hvor barnet mere præcist ligger i indsatsgruppen, eksempelvis om barnet ligger tæt på skillelinjen mellem en generel indsats og en fokuseret indsats.

Sprogvurderingen viser, at barnet har brug for:

6.3.5 TrasMo

Hos Dragebakken bruger vi TrasMo, tidlig registrering af sansemotoriske færdigheder hos børn. TrasMo anvendes, når det er observeret, at et barn er særligt udfordret i forhold til fysisk udfoldelse.

TrasMo er udviklet med det formål at fremme en tidlig målrettet indsats i forbindelse med det pædagogiske arbejde i daginstitutioner og dagpleje, til forældresamtaler og i det tværfaglige samarbejde. Materialet er udviklet til børn i alderen 2- 5 år.

Undersøgelser har vist, at børn med store sansemotoriske vanskeligheder kun sjældent vokser fra det. Vanskeligheder med motorik og sanseintegration påvirker ofte barnets udvikling på andre områder. De sansemotoriske vanskeligheder forhindrer ofte børnene i at lege og deltage i typiske bevægelsesaktiviteter, skabe gode relationer eller knytte venskaber. Det er derfor vigtigt at identificere disse børn tidligt og iværksætte den nødvendige indsats.

TrasMo beskriver aktiviteter, der er typiske for børn i de forskellige aldersgrupper inden for 8 forskellige områder: personlige færdigheder, daglige færdigheder, leg, regulering af sanseindtryk, grovmotorik, finmotorik, tegnefærdigheder og boldfærdigheder.

TrasMo består af:

- Manual
- Cirkelskema

Hvis TrasMo vurderingen giver anledning hertil, kan en fysioterapeut fra Børneindsatsen inddrages.

6.3.6 Pædagogiske handleplaner

Vi udarbejder en pædagogisk handleplan, når der er behov for en målrettet indsats for at sikre et barns fortsatte udvikling og trivsel.

En pædagogisk handleplan er et dokument, der beskriver de mål og konkrete pædagogiske handlinger, som det pædagogiske personale vil arbejde med i et planlagt forløb inden for en vis tidsramme. Handleplanen er således at pædagogisk arbejdsredskab og jo mere konkret og detaljeret handleplanen er, jo nemmere er den at arbejde ud fra. Handleplanen udfyldes med oplysninger om:

- Målene, hvad skal der arbejdes hen imod?
- Tiltag, hvad skal der arbejdes med omkring barnet?
- Understøttelse, konkrete handlinger og understøttende aktiviteter i børnehuset
- Understøttelse, konkrete handlinger og understøttelse i hjemmet
- Resultatevaluering - kan ikke, kan næsten, kan

Den pædagogiske handleplan udarbejdes og evalueres i samarbejde med barnets forældre og gælder for en periode på 8 – 12 uger. Den pædagogiske handleplan skal ses som en forpligtende aftale mellem forældrene og børnehuset – en aftale for, hvordan personale og forældre kan understøtte barnet ved en fælles indsats.

6.3.7 Fælles læringsforløb med skolen

I samarbejde med folkeskolerne i Holbæk by deltager vi i fælles læringsforløb for de ældste børnehavebørn og skolens 0. klasse børn. Indsatsen skal inspirere og motivere til, hvordan lærere og pædagogisk personale kan arbejde med den intuitive talforståelse og før-faglige begreber.

Læringsforløbet er todelt, således at en del foregår i institutionen og en del på skolen.

- Sproglig udvikling
- Natur og naturfænomener
- 0. klasse mål inden for "matematisk opmærksomhed"

Samarbejdet mellem børnehuse og skole har til formål at styrke helhedssynet på barnets læring og trivsel. Et af målene med forløbet er at styrke/skabe fælles sprog på tværs af faglighed og med udgangspunkt i konkrete handlinger. Børn og forældre skal mærke, at de er omgivet af sammenhængende tværfaglige helheder, som styrker barnets undervisningsparathed.

6.3.8 Ugeplaner

Ugeplanen danner ramme om det strukturerede pædagogiske arbejde og tager udgangspunkt i den pædagogiske læreplans læringsmål.

Ugeplanen opfylder 3 formål:

- Giver forældrene information om deres børns dagligdag hos Dragebakken
- Strukturerer det pædagogiske arbejde
- Dokumenterer det pædagogiske arbejde

6.3.9 Dansk Pædagogisk Udviklingsbeskrivelse

Dansk pædagogisk udviklingsbeskrivelse 0 – 6 år belyser førskolebarnets kompetencer og udviklingspotentialer i en given kontekst og anvendes hos Dragebakken, når et barns udvikling ser ud til at afvige fra forventet normaludvikling.

At udarbejde en pædagogisk udviklingsbeskrivelse vil sige at udarbejde en kvalitativ og dynamisk beskrivelse af barnets muligheder. Dansk Pædagogisk Udviklingsbeskrivelse er baseret på 9 omhyggeligt udvalgte udviklingsområder, der tilsammen kan give et pålideligt billede af barnets udvikling.

De 9 udviklingsområder

- Opmærksomhed
- Hukommelse
- Leg
- Sprog og kommunikative kompetencer
- Sociale kompetencer
- Selvkontrol
- Grovmotorik
- Finmotorik
- Færdigheder i dagligdagen

Udviklingsbeskrivelsen har først og fremmest til formål at belyse barnets kompetencer og udviklingspotentialer. Det er målet med udviklingsbeskrivelsen at opnå indsigt i, hvilke muligheder barnet besidder. Formålet er at kunne omsætte denne værdifulde indsigt i alle væsentlige forhold angående barnets udvikling til gavn for tilrettelæggelse af den pædagogiske indsats.

Dansk Pædagogisk Udviklingsbeskrivelse er udviklet af fagspecialister indenfor pædagogisk antropologi, socialpædagogik, psykologi og neuropsykologi.

6.3.10 Evaluering af arbejdet med læring

Interview af børnehvebørn

For at få inddraget børnenes perspektiv i vores evaluering, har vi som noget nyt interviewet tre børnehvebørn fra hver børnehvegruppe, som metode til opsamling af informationer, med spørgsmål formuleret af forældrene. Disse er blevet inddraget i stuerne evaluering af arbejde med den pædagogiske læreplan.

Evaluering af børnenes læringsudbytte via Kompetencehjul fra LearnLab¹

Personalet på de enkelte stuer forholder sig til det enkelte barns udviklingsniveau, og evaluerer barnets udbytte af det pædagogiske læringsmiljø, almindelig udvikling og trivsel. Resultatet af alle børnenes Kompetencehjul danner grundlag for kommende prioriteringer og indsatser.

Det samme gøres på institutionsniveau, på tværs af alle stuerne, der sammenholdt med resultaterne af børnenes sprogvurdering, danner grundlag for institutionens kommende faglige prioriteringer.

Selvevaluering af det pædagogiske grundlag (stueniveau)

Stuerne benytter metoden ”selvevaluering af det pædagogiske grundlag” og vurderer én gang årligt. Resultatet heraf benyttes til at justere kommende praksis, indsatser og aktiviteter. Metoden bidrager yderligere til fælles forståelse af og refleksion over det pædagogiske læringsmiljø.

Minievaluering med udgangspunkt i analyse af filmoptagelser

Er afprøvet i mindre omfang, men metodens formål er at sikre fælles refleksion med udgangspunkt i en filmoptagelse af gruppen/ stuen i gang med at lave pædagogisk planlagt aktivitet eller hverdagsituation. Filmoptagelsen optages af en leder, der efterfølgende deltager i stuen analyse af klippet. Dette er planlagt til at ske minimum 1 gang i kvartalet. Her kan vi løbende og rettidigt se om vi får justeret os og omsat det vi har lært tilstrækkeligt.

Faglige drøftelser på ugentlige stuemøder

På de ugentlige stuemøder reflekterer personalet overordnet over pædagogiske tilgange, indsatser og daglig praksis. Formålet med denne evaluering er at justerer og tilpasse ovennævnte løbende.

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan (stueniveau)

Stuerne har udfyldt og forholdt sig til ”evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan²” på stueniveau. Formålet er at sikre at medarbejderne arbejder i overensstemmelse med læreplanen og forholder sig reflekterende og kritisk til egen praksis.

Evaluering af indsatsen i ”Turbo-klubben”

Turbo-klubben er vores nye tilbud, hvor vi sætter turbo på udvalgte børns læring, gennem intensive pædagogiske forløb. Børnene udvælges til klubben i samarbejde mellem stuen personale og ledelsen.

¹ <https://www.learnlab.dk/index.php?id=Kompetencehjulet>

² <https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/skrivbar-skabelon-skriftlig-evaluering-arbejdet-laereplanen>

7 Strategier og fokuspunkter 2022

7.1 Det pædagogiske område

Bestyrelsen er blevet fremlagt de emner vi har identificeret som relevante udviklingspunkter baseret på den indsamlede data og dokumentation.

Bestyrelsen har herefter udvalgt hvilket områder af vores pædagogiske læringsmiljø vi fremadrettet skal prioritere og udvikle.

Efterfølgende har vi på et personalemøde indsamlet viden om, hvordan vi kan arbejde med de tre udvalgte pædagogiske fokusområder. Disse har bidraget til udarbejdelsen af denne strategi:

- **Børnesyn og børneperspektiver – børn som fortællere og medskabere**
  - Aktiv inddragelse af børn i tilrettelæggelse af aktiviteter og temaer.
  - Grib børnenes nysgerrighed og forslag i nuet
- **Betingelse for og understøttelse af "Børns leg"**
  - Mindre børnegrupper inddelt efter fx alder, interesser eller lignende
  - Planlægning, redskaber og kvalitet
- **Kulturelle udtryksformer - musik, sang, dans og billedsprog**
  - Flere aktiviteter hvor sang, dans og musik bruges aktivt. Fx digte sange, teater, rytmer m.m.
  - Alternative tilgange til aktiviteterne og læringsmiljøet generelt

7.2 Udvikling og forbedring af det fysiske læringsmiljø inde og ude

For at sikre, at det fysiske læringsmiljø tilgodeser og inspirer børnene til leg og læring, arbejdes der i perioden med følgende fokuspunkter.

- Alle stuer gennemgår deres fysiske læringsmiljø med udgangspunkt i principperne i ITERS-R (Infant/Toddler Environment Rating Scale, Revised)
- Der indkøbes nyt legetøj, materialer og møbler
- Afdelingerne bliver gennemgået, med fokus på læringsmiljø, hygge, æstetik, ruminddeling og inspiration
- Udemiljøet gennemgås og udvikles med henblik på at få skabt et mere "lege-understøttende" legemiljø som inspirerer og opfordrer børnene til at lege flere rollelege.
- Boldbane og "kolonihaven" gennemgås og udvikles med henblik på bevægelse, fart og idræt

7.3 Implementering af nyt forældreintra (NemBørn)

Bestyrelsen har besluttet at erstatte vores nuværende forældreintra Alia med et mere brugervenligt system – NemBørn.

Implementeringen af NemBørn skal sikre:

- Højere grad af kommunikation mellem forældre og institution
- Dokumentation af børnenes læring, hverdag og aktiviteter
- Dokumentation af det pædagogiske arbejde
- Øget data til evaluering af arbejdet med læreplanerne og læringsforløb

Implementeringen forventes igangsat efteråret 2021 og fuldt implementeret i foråret 2022

7.4 Effektivisering og kvalitetsløft af administrative processer

Ledelsen vil i løbet af 2022 påbegynde effektivisering kvalitetsløft af administrative processer. I forløbet kan vi hente hjælp til effektivisering når vi har implementeret NemCockpit (styring af børn og ventelister), som er en del af NemBørn.

Der skal også indtænke en ny måde at håndtere arbejdet med personalets årsnorm og skemalægning, hvilket ligeledes kan indtænkes i NemBørn.

Når selve kvalitetsløftet skal igangsættes, er det vigtigt at ledelsen har fokus på især journalisering og GDPR-sikring i det daglige.

7.5 Køkkenet

Køkkenet er husets omdrejningspunkt og det kræver opmærksomhed og udvikling, at holde niveauet højt. Derfor vil der i perioden sættes følgende nye tiltag i gang.

- To temadage om året – fx høst, mosteri mv
- Medarbejderne er på inspirationskursus min. 2 dage.
- Opdatering af kursusinventar
- Udvikling af arbejdsgange og menukoncept i udlejningen

Køkkenet forslag

- Ny ret hver 3 mdr. (nationalret) i samarbejd med børnehaverne

7.6 Kompetenceudvikling

Afventer opgørelse over personalets ønsker til kompetenceudvikling

8 Evaluering af virksomhedsplan

Virksomhedsplanen evalueres og udarbejdes på ny én gang pr. år i maj. Hvert halve år i juni og december måned foretages løbende opdateringer.

9 Dragebakkens procedurer og retningslinjer

Dragebakken benytter procedurer og retningslinjer, der er udarbejdet af institutionen Dragebakken og Holbæk kommune. Procedurer og retningslinjer anvendes i det daglige arbejde og indeholder anvisninger på hvordan personalet skal agere i konkrete arbejdssituationer.

Procedurer og retningslinjer udarbejdes for at sikre, at medarbejderne følger en gennemtænkt og hensigtsmæssig arbejdsgang samt for at give medarbejderne oplevelsen af sikkerhed i situationer, der potentielt er eller opleves kritiske.

Dragebakkens retningslinjer bliver løbende gennemgået og kvalificeret af Dragebakkens bestyrelse, ledelse og personale.

Dragebakken har p.t. følgende retningslinjer, som i det følgende er indsat i deres helhed:

OBS: Visse af retningslinjerne er udarbejdet af Holbæk Kommune – og for at sikre en opdateret lovgivning m.m. er disse stadig i brug. I disse bedes man udskifte Distriktsleder med Forstander.

- Procedure for medarbejdere i børnehuse ved mistanke eller viden om seksuel krænkelse.
- Retningslinjer - børns leg har seksuel karakter
- Retningslinjer - magtanvendelser
- Retningslinjer - børn forlader institutionen i utide
- Retningslinjer - børn bliver væk på tur
- Retningslinjer - børn mobber eller bliver mobbet
- Retningslinjer - et barn ikke er afhentet ved lukketid
- Retningslinjer - personer henter børn uden aftale
- Retningslinjer - påvirkede eller ustabile forældre
- Retningslinjer - uhensigtsmæssig voldsom forældreadfærd
- Retningslinjer - sovebørn
- Retningslinjer - brug af solcreme
- Retningslinjer - vi taler pænt til hinanden
- Retningslinjer - håndtering og forebyggelse af mobning – personale
- Retningslinjer - forebyggelse og håndtering af stress
- Retningslinjer - afskedigelse af personale på grund af arbejdsmangel
- Retningslinjer - notatpligt
- Retningslinjer - alvorlige ulykker og ulykker med døden til følge for børn
- Retningslinjer - børn mister i forbindelse med alvorlig sygdom og/eller dødsfald
- Retningslinjer - børn mister ved skilsmisse
- Retningslinjer - psykologisk krisehjælp, Falck Healthcare
- Retningslinjer- Legetøjspolitik

Retningslinjer vedrørende håndtering af krisesituationer for personale er under udarbejdelse.

Procedure for medarbejdere i børnehusene ved mistanke eller viden om seksuel krænkelse.

Følgende vejledning henvender sig til medarbejdere og daglige ledere i børnehusene i Holbæk Kommune og er en vejledning i håndtering af mistanke eller viden om seksuel krænkelse, hvor det drejer sig om, at mistanken retter sig mod en ansat.

Det er afgørende, at proceduren fastholdes, og at du som medarbejder ikke foretager dig andet end det beskrevne.

Procedure

Hvis man som medarbejder eller pædagogisk leder af en institution, får mistanke eller viden om, at der er begået en seksuel krænkelse mod et barn, er **proceduren** følgende:

- Kontakt straks mistanken opstår, din nærmeste leder og informer om mistanken, og om hvordan du har fået den. Er mistanken rettet mod din nærmeste leder, skal du kontakte distriktslederen.
- Af din nærmeste leder vil du blive bedt om at beskrive, hvad du faktisk har oplevet.
- Tal ikke med andre om din oplevelse/mistanke – og bevar roen og overblikket.
- Skriv ned, hvad du har oplevet – uden tolkninger. Herefter skal du ikke gøre andet.
- Gør ikke noget på egen hånd og forsøg ikke på egen hånd at komme længere til bunds i sagen
- Nærmeste leder skal ligeledes ikke handle på egen hånd, men tage kontakt til distriktsleder/chef og sørge for, at de får en beskrivelse af det oplevede hændelsesforløb.

Fordeling af ansvar og opgaver

Indledningsvis fastslås det, at det er chefen for Læring & Trivsel, der har det overordnede ansvar for sagen.

Personalet

- Vær opmærksom på tegn og signaler på en seksuel krænkelse.
- Ved mistanke skal nærmeste leder straks informeres.
- Tal ikke om din mistanke eller viden med nogen, der ikke er involveret i sagen.
- Lyt, observer og dokumenter. Skriv ned hvad du ser, får at vide og hvad du selv spørger om – brug direkte citater.
- Begynd ikke selv at undersøge sagen nærmere og fjern ikke eventuelle beviser f.eks. i form af oprydning eller vask.

- Udvis almindelig professionel adfærd over for barnet eller børnene.

Pædagogisk leder

- Tag kontakt til distriktsleder og informer om sagen.
- Forsøg ikke selv at udrede yderligere i form af f.eks. selv at udspørge personen.

Distriktsleder og chef

-
- Tag kontakt til chefen og informer om sagen.
- Ved mistanke mod en ansat, må fritagelse for tjeneste vurderes. Desuden eventuelt samarbejde med den ansattes faglige organisation.
- Tag initiativ til at sikre den nødvendige omsorg for de implicerede, herunder evt. krisehjælp efter behov.

Ovenstående procedure retter sig mod de tilfælde, hvor mistanken er rettet mod en ansat.

Der kan imidlertid være andre tilfælde, hvor mistanken handler om, at barnet i hjemmet eller andet sted udenfor institutionen er blevet udsat for et overgreb/krænkelse.

I princippet er budskabet det samme til medarbejder: "kontakt din leder og gør ikke noget på egen hånd" – og tilsvarende for den daglige leder: "kontakt din leder og sørg for at det oplevede bliver beskrevet."

Det videre forløb vil dog være anderledes, idet det i givet fald er Familiecenteret, som er tovholder på sagen. Institutionen vil derfor typisk blive bedt om at udarbejde en underretning. Herefter vil Familiecenteret overtage sagen og vurdere, om den skal anmeldes.

Det er vigtigt, at der skelnes tydeligt mellem disse to typer af sager, selvom hovedbudskaberne i proceduren på matrikelniveau stort set er de samme.

Retningslinjer - børns leg har seksuel karakter

Det er naturligt, at børn udforsker sig selv og hinanden og at dette af de voksne kan tolkes til at have seksuel karakter.¹ I denne proces kan børnene komme til at krænke hinanden og skade hinanden fysisk. Nogle børn kan ikke sætte grænser for sig selv og kan derfor ikke selv stoppe andre børn, der udforsker dem fysisk - disse børn skal vi hjælpe. Vi skal under alle omstændigheder være opmærksomme på og stoppe, hvis børnene udforsker hinanden fysisk på en måde, der kan udvikle sig til at have seksuel karakter. I processen er det vigtigt, at børnene får den oplevelse, at alle børn altid kan komme til en voksen, hvis de oplever at deres grænser bliver overskredet eller ser andre børn, der får deres grænser overskredet.

- Når personalet opdager, eller får besked om, at der har været en episode hvor børns leg har haft en krænkende, eventuelt seksuel karakter, prøver personalet i første omgang at danne sig et overblik over, hvad der er sket ved at tale med alle de involverede børn.
- Hvis der er den mindste tvivl om, hvorvidt et eller flere af børnene føler sig krænket eller er blevet krænket, igangsættes straks resten af planen. Samtidig informeres lederen og forstanderen, som informerer bestyrelsen Holbæk Kommune efter behov.
- Der tages en samtale med børnene vedrørende hændelsen. Samtalen tager udgangspunkt i den gode og ligeværdige dialog:
  - Skæld ikke børnene ud, men anerkend deres nysgerrige tilgang
  - Fortæl børnene, at de ikke må udforske hinanden fysisk her hos Dragebakken
  - Forklar børnene, at de kan komme til at gøre skade på hinanden psykisk ved at overskride hinandens grænser
  - Forklar børnene at de kan komme til at skade hinanden fysisk, uden at ville det
  - Forklar børnene om det hygiejniske perspektiv, hvis hændelsen omfatter et sådant
- Alle involverede forældre kontaktes pr. telefon med det samme og tilbydes et møde med ledelsen og forklares indholdet af denne procedure og hvad der er sket.
- Alle de involverede forældre opfordres til at gå gennem ledelsen, hvis de vil i kontakt med de andre forældre.
- Det aftales i samarbejde med de involverede forældre, hvordan resten af forældregruppen skal informeres.
- Hvis der er tale om, at det er blevet en "kultur" blandt børnene, indkaldes hurtigst muligt til et fælles forældremøde. I indkaldelsen forklares baggrunden for mødet og der vedlægges materiale omkring børns seksualitet
- På forældremødet gennemgås relevant viden, der inviteres evt. psykolog for børnekonsulentcentret, der fremlægges en plan for hvilke pædagogiske tiltag institutionen vil arbejde med for at komme problematikken til livs. F.eks. lukkes evt. puderum for en periode, en del af legepladsen afspærres, døre tages af osv.
- Husk at dette emne for nogle forældre kan skabe store følelser.

Dragebakken 26. oktober 2021

¹ Følgende er taget fra Red Barnets hjemmeside: Alle børn har i løbet af deres opvækst behov for at udforske deres egen krop og seksualitet. Det er en helt naturlig del af børns udvikling, som blandt andet gør barnet i stand til at indgå i nære følelsesmæssige og seksuelle relationer som voksen. Nogle gange vil et barn udforske sin krop og seksualitet på egen hånd - andre gange vil det ske sammen med andre børn. Ligesom det gælder for børns lege generelt, kan børns seksuelle lege være med til at udvikle barnets egne grænser - og ikke mindst lære barnet respekt for andre børns grænser i forhold til netop krop og seksualitet.

Revideret november 2020

Magtanvendelser

Procedurer og retningslinjer for dagtilbud og skoler mm. i Holbæk

Generelt

Som udgangspunkt må der ikke anvendes magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten i dagtilbud, skoler, SFO og klubtilbud, ligesom ingen dagtilbud, skoler, skolefritidsordninger eller klubtilbud har særlige beføjelser hertil.

Kun i ganske særlige tilfælde kan magt anvendes til at afværge at et barn, en ung eller voksen udøver vold mod sig selv, mod andre, eller hvis vedkommende ødelægger eller beskadiger ting. Hvis der anvendes magt overfor et barn/ung, er det helt afgørende, at barnet/den unge ikke udsættes for straf eller krænkende behandling.

Det betyder, at medarbejdere kun **i ganske særlige tilfælde** kan fritages for straf ved at afværge, at et barn eller en ung øver vold mod andre eller ødelægger eller beskadiger ting. Dette **kun** hvis barnet eller den unge har påbegyndt et overgreb, som det ikke er muligt at hindre eller standse på anden måde end ved magt (se reference til relevant lovgivning i rubrikken nedenfor).

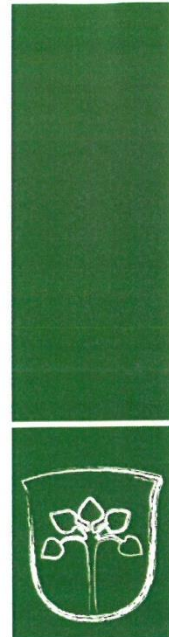
Notatpligt

Har en magtanvendelse fundet sted, skal der udarbejdes et notat (jf. offentlighedslovens § 13). Fagcenter for Læring og Trivsel har til dette formål udarbejdet en skabelon, som findes herunder som bilag.

Journaliseringen af notatet skal ske i Acadre/E-doc.

Medarbejderes oplysningsgrundlag

Den stedlige leder (pædagogisk leder/dagligleder) har ansvar for, at medarbejdere ved deres ansættelse modtager information om, hvordan Holbæk Kommune forholder sig til og arbejder med magtanvendelser.

Relevant lovgivning

GRUNDLOVEN

§ 71 - "den personlige frihed er ukrænkelig"

STRAFFELOVEN

§ 13. Handlinger foretagne i nødværge er straffri, for så vidt de har været nødvendige for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb og ikke åbenbart går ud over, hvad der under hensyn til angrebets farlighed, angriberens person og det angrebne retsgodes betydning er forsvarligt.

Stk. 2. Overskrider nogen grænserne for lovligt nødværge, bliver han dog straffri, hvis overskridelsen er rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse.

Stk. 3. Tilsvarende regler finder anvendelse på handlinger, som er nødvendige for på retmæssig måde at skaffe lovlige påbud adlydt, iværksætte en lovlig pågribelse eller hindre en fanges eller tvangsanbragt persons rømning.

§ 14. En handling, der ellers ville være strafbar, straffes ikke, når den var nødvendig til afværgelse af truende skade på person eller gods, og lovovertrædelsen måtte anses for at være af forholdsvis underordnet betydning.

LOV OM ARBEJDSMILJØ

§ 17 stk. 2 - Arbejdsgiveren skal endvidere sørge for, at de ansatte får nødvendig oplæring og instruktion i at udføre arbejdet på en farefri måde.

Børn i dagtilbud (frem til skolestart)

Lovgivning og forpligtelser for pædagogisk personale

Kommunen har en generel forpligtelse til at sikre, at alle børn i kommunen trives, udvikler sig og lærer så meget som de kan. I tilbud omfattet af dagtilbudsloven¹ er magtanvendelse strafbart, med mindre det sker for at afværge at et barn udøver vold mod sig selv eller andre, eller at barnet beskadiger ting.

Det betyder, at medarbejdere kun **i ganske særlige tilfælde** kan fritages for straf ved at afværge, at et barn eller en ung øver vold mod andre eller ødelægger eller beskadiger ting. Dette **kun** hvis barnet eller den unge har påbegyndt et overgreb, som det ikke er muligt at hindre eller standse på anden måde end ved magt.

Magtanvendelse, der kan fritages for straf

Konfliktsituationer skal altid søges løst ved hjælp af pædagogiske midler og metoder samt ved barnets frivillige medvirken.

Lovgivningen tager imidlertid højde for situationer, hvor magt i sjældne tilfælde må betragtes som nødvendig for at afværge eller modvirke farlige situationer. Dette er situationer, hvor medarbejderen er forpligtet til at handle, da barnet eller en anden person ellers vil kunne komme til skade eller en ting vil blive beskadiget.

Loven forudsætter, at handlingen står i proportion til situationen. Det betyder, at der ud fra den konkrete situation kun må anvendes den mildeste og mindst indgribende magt for at forhindre skaden.

Eksempler

Når brugen af magt er nødvendig, er det typisk i situationer, hvor en manglende indgriben overfor et barn vil medføre større skade end selve magtanvendelsen. At holde et barn i hånden mod dets vilje for at forhindre det i at løbe ud på vejen eller på anden måde sikre et barn i trafikken, er som udgangspunkt ikke en strafbar

¹ <https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=158274>

magtanvendelse. Ligesom det at drage omsorg for barnet ved f.eks. at skifte ble på barnet, hvis det trænger hertil, som udgangspunkt heller ikke er det.

Der vil dog altid i den konkrete situation være tale om en vurdering af, hvorvidt et indgreb i et barns personlige frihed er nødvendiggjort af hensyn til barnets eller andres sikkerhed. Samt en vurdering af, hvorvidt der pædagogisk kunne være handlet anderledes og mere adækvat.

Folkeskolen og SFO

Lovgivning og forpligtigelser for lærere

I henhold til folkeskolelovens § 52 fastsættes regler om god orden i skolerne, og med hjemmel i denne bestemmelse, er udstedt bekendtgørelse nr. 320 af 26. marts 2010, vedrørende foranstaltninger til fremme af god orden i folkeskolen. Der er samtidig fastsat øvre rammer for indgreb overfor elever, som overtræder skolens ordensregler:

"§ 10. Legemlig afstraffelse og nedværdigende behandling er ikke tilladt

Stk. 2. For at afværge at elever øver vold mod sig selv eller andre, eller ødelægger eller beskadiger ting kan der anvendes magt i nødvendigt omfang.

Stk. 3. En elev, overfor hvem der anvendes magt i den i stk. 2 nævnte karakter, kan af læreren omgående udelukkes fra klassen. Udelukkelsen er betinget af, at eleven i udelukkelsestiden er under fornødent tilsyn.

Stk. 4. Skolens leder skal ved udelukkelse af en elev fra klassen efter st. 3 omgående underrettes af læreren, hvorefter lederen træffer beslutning om de nødvendige videre foranstaltninger".

Som det fremgår af § 10 er der ikke basis for særlige magt og udelukkelses beføjelser i folkeskolen. Jf. § 10 stk. 2 kan der anvendes magt i nødvendigt omfang. Her skal nøje overvejes hvordan nødvendig magt skal tolkes. Ødelægger eleven egne ting, er dette et anliggende mellem eleven og elevens forældre. Ødelægger eleven inventar eller kostbare ting, kan magtanvendelse fritages for straf.

Skolens medarbejdere har pligt til at udøve magt, hvis en elev skal forhindres i at gøre skade på sig selv. Magtanvendelsen skal i disse situationer afpasses efter sit formål.

Eftersidninger, udelukkelse fra undervisning ligesom overflytning til anden klasse er ikke en magtanvendelse, men en pædagogisk metode. Bortvises en elev fra klassen, og eleven nægter at forlade lokalet, kan skolen ikke anvende magt for at få eleven fjernet.

Skolen har ingen ret til at kontrollere mobiltelefoner, tøj, tasker mail eller andet. Skolen kan dog lave generelle retningslinjer hvori det er beskrevet, at eleverne f.eks. ikke må anvende mobiltelefon, mens undervisningen er i gang.

Notatpligt

Hvis der anvendes magt overfor et barn/ung skal der udarbejdes et notat om den foretagne magtanvendelse. For at sikre at alle væsentlige oplysninger medtages samt at der sker en ensartet registrering med mulighed for opfølgning, er der udarbejdet en fælles skabelon til udarbejdelse af notatet. Den stedlige leder (pædagogisk leder/dagligleder) har ansvaret for, at der med udgangspunkt i skabelonen udarbejdes notat om hændelsen. Notatet har til formål at vurdere hændelsesforløbet og at forbygge fremtidige anvendelser af magt.

Notatet skal udarbejdes *hurtigst muligt* efter hændelsesforløbet. Har mere end én medarbejder været involveret, udarbejdes et notat for hver medarbejder. Er der andre medarbejdere, der har overværet hændelsen, skal det fremgå af notatet. Både medarbejder, pædagogisk leder og område-/skoleleder skal underskrive notatet. Område-/skolelederen skal skrive under, fordi den pågældende har det øverste pædagogiske og personalemæssige ansvar indenfor området. Notatet journaliseres i Acadre/E-doc.

Barnets/den unges forældre skal hurtigst muligt orienteres om magtanvendelsen.

Opfølgning

Område-/skolelederen foretager en vurdering af magtanvendelsens karakter. Alle hændelser skal i første omgang behandles indenfor dagtilbudsområdet/skolen. Område-/skoleleder skal i samarbejde med den stedlige leder sikre, at der sker en opfølgning med den/de involverede medarbejdere – og at magtanvendelsen drøftes i medarbejdergruppen med fokus på, hvordan hændelsen kunne være undgået. Om nødvendigt kan Fagcenteret i samarbejde med Børneindsatsen yde vejledning og sparring i konkrete sager.

Kan der rejses tvivl om, hvorvidt magtanvendelsen har været uundgåelig og nødvendig, eller har hændelsen været af relativ voldsom karakter, skal Fagcenter for Læring og Trivsel orienteres herom. Blandt andet med henblik på, at medvirke ved en vurdering af, om hvorvidt magtanvendelsen har haft en sådan karakter, at den bør få konsekvenser for medarbejderen og/eller skal anmeldes.

Registrering af magtanvendelse (Bilag)

Barnets navn:		Cpr.nr.:	
Medarbejderens navn:		Stilling:	
Evt. vidnes navn:		Stilling:	

Tid og sted for magtanvendelsen:

Dato:		Tidspunkt:	
Varighed:			
Sted:			

Forløbet inden magtanvendelsen:

Forløbet under magtanvendelsen:

Hvad skete der?
Hvad gjorde du helt præcist?

Forløbet umiddelbart efter magtanvendelsen:

Eventuelt efterfølgende forløb:

Medarbejderens refleksioner over forløbet: Bemærkninger fra eventuelle andre tilstedeværende:

Barnets oplevelse af situationen/eventuelle bemærkninger til ovenstående beskrivelse:

Så vidt muligt med barnets egne ord

Hvordan og af hvem er forældrene informeret:

Hvordan og hvornår følges der op på hændelsen med henblik på at forebygge gentagelser:

Underskrift

Dato:	Stedlig leder	
Dato:	Medarbejder underskrift	
Dato:	Område-/skoleleder underskrift	

Retningslinjer - børn forlader institutionen i utide

1. Tjek om barnet/børnene er hentet og kontakt forældrene telefonisk og spørg om barnet er afhentet.
2. Tjek indendørs og udendørs, tjek hvor mange børn der mangler. Hold hovedet koldt! Brug din sunde fornuft. Er der et realistisk bud på, hvor barnet/børnene kan være løbet hen – en hule eller lignende.
3. Forstanderen kontaktes og informeres.
4. De medarbejdere der kan undværes, sendes ud i området for at lede. Medbring en mobil, så der kan ringes til og fra Dragebakken. Kan barnet været gået i retningen af sit hjem?
5. Eftersøg ikke i for lang tid inden der ringes efter politiets hjælp, idet kostbar tid kan gå tabt. Det handler om hvad der er bedst for at få fundet barnet/børnene hurtigt. Ring 114 og forklar situationen. De medarbejdere der var til stede da barnet/børnene blev væk, er bedst til at forklare politiet de nærmere omstændigheder.
6. Forstanderen holder sig orienteret hos politiet og varetager kontakten til forældrene, Dragebakkens bestyrelse, Holbæk kommune og pressen. Henvendelser fra andre forældre og pressen henvises til forstanderen.
7. Indsatsen koordineres af forstander/afdelingsleder.
8. De øvrige børn og medarbejdere hos Dragebakken fortsætter deres gøremål og aktiviteter.
9. Når barnet/børnene er fundet, tages en pædagogisk snak med barnet/børnene og forældrene.
10. Den øvrige forældregruppe skal informeres om hændelsen.
11. Personalet taler med børnene, for eksempel i en samling, om, at det er farligt og forbudt at forlade Dragebakken/legepladsen og hvorfor.
12. Alt efter hvordan situationen omkring barnets/børnenes forsvinden udvikler sig, kan det være nødvendigt med krisehjælp til de børn, forældre og pædagoger, der er berørt.
13. Efterfølgende drøftes situationen i medarbejdergruppen, for eksempel hvad var svært, hvordan og hvorfor opstod situationen, håndteringen af situationen og hvad der er brug for fremover.
14. Tag stilling til om der skal ske fysiske ændringer, der hvor barnet forlod institutionen.

Dragebakken 26. oktober 2021

Retningslinjer - børn bliver væk på en tur

Når I skal på tur er der overvejelser I kan gøre jer, som kan være med til at forhindre, at børn bliver væk:

- Er alle børnene gode til at gå i børnegruppe, eller er der børn, der har lyst til at gå egne veje?
- Er forholdet mellem børnegruppens sammensætning og antallet af voksne i orden?
- I kan aftale hvilke børn i hver især har ansvaret for (alle pædagoger har ansvaret for alle børn)
- Skal børnene med bus, går en pædagogisk medarbejder ind først og en pædagogisk medarbejder ind sidst. Opråb børnene ved navn når de stiger ind og ud af bussen
- Medbring en iPad med komme-gå system der indeholder oversigt over navnene på de børn der aktuelt er med på turen
- Medbring eventuelt en fløjte som kan give et signal et bortkommet barn kan gå efter

Hvis et barn bliver væk på en tur, følg da disse retningslinjer:

1. De øvrige børn samles og det antal medarbejdere, der kan undværes, søger i området. Hold hovedet koldt! Brug din sunde fornuft. Er der et realistisk bud på, hvor barnet kan være løbet hen – en hule eller lignende. Søg først omkring det sted, hvor barnet sidst er blevet set.
2. Dragebakken informeres og kan sende medarbejdere afsted til at hjælpe med eftersøgningen, hvis turen foregår i lokalområdet. **Samtidig informeres forstanderen og afdelingsleder.**
3. Eftersøg ikke i lang tid inden der ringes efter politiets hjælp – lad der maksimalt gå 20 minutter, idet kostbar tid kan gå tabt. Det handler om, hvad der er bedst for at få barnet fundet hurtigt. Ring 114 og forklar situationen. De medarbejdere der er med på turen, er bedst til at forklare politiet omstændighederne og detaljerne omkring barnets forsvinden.
4. Forstanderen holder sig orienteret hos politiet og varetager kontakten til forældrene, institutionens bestyrelse, Holbæk kommune og pressen. Henvendelser fra andre forældre og pressen henvises til forstanderen.
5. Indsatsen koordineres gennem forstanderen.
6. Når der spørges ind til episoden, henvises til forstanderen, som er den eneste der udtaler sig. Vær under hele forløbet ærlig og klar i mælet. Når forældre, kolleger, presse og andre skal have besked og spørger ind til episoden, er det vigtigt ikke at dække over eller fortie noget. Det samme gælder efterfølgende information til hele forældre kredsen.
7. Når barnet er fundet, tages en pædagogisk snak med barnet og forældrene.
8. Personalet taler med de børn der var med på tur og forklarer, at det er farligt og forbudt at forlade gruppen og hvorfor. Tag samme børnegruppe med ud til det sted, hvor barnet blev væk for at få nye og gode oplevelser. Dette er med til at få episoden yderligere bearbejdet hos børn og voksne.
9. Det kan være nødvendigt med krisehjælp til de børn, forældre og pædagoger, der var med på turen.
10. Hele personalegruppen på institutionen samles hurtigt og taler hændelsen godt igennem. Pædagogerne der var med på turen, kan have brug for opbakning. Der skal være en drøftelse i personalegruppen af hvad der var svært, hvordan og hvorfor situationen opstod, håndteringen af situationen og hvad der er brug for fremover.

Dragebakken, 26. oktober 2021

Retningslinjer - børn mobber eller bliver mobbet

Når børn mobber er det de voksnes ansvar. Der er tale om mobning, når et barn gentagne gange og over en vis tid bliver udsat for en eller en gruppes systematiske forfølgelse på et sted, hvor barnet er tvunget til at opholde sig, i dette tilfælde hos Dragebakken. Der er tale om mobning, hvis et barn systematisk udelukkes fra fællesskabet af andre børn eller voksne. Mobning kan være både fysisk og psykisk.

Den direkte mobning

Den direkte mobning kan karakteriseres ved fysiske handlinger mod barnet, så som spark, slag, verbale tilråb og forfølgelse. Eksempler herpå er:

- Fysisk kontakt:
  - At skubbe, hive i tøjet, spænde ben osv.
- Mimik og ubehagelig gestus:
  - At rulle med øjnene, sukke, vende ryggen til osv.
- Tilråb og verbal nedværdigelse
  - At sige lede ting, racistiske tilråb, håne, true osv.

Den indirekte mobning

Den indirekte mobning kan karakteriseres ved psykiske "angreb" og handler mere om at sprede rygter, lyve eller udelukke barnet fra fællesskabet. Denne form for mobning er mindre synlig og derfor sværere for forældre og pædagoger at gennemskue. Eksempler på indirekte mobning er:

- Sladder og bagtalelse
- At skabe rygter i gruppen, mistænkeliggøre et barn for noget osv.
- Isolation
- At udelukke barnet fra fællesskabet, undlade at svare på barnets henvendelser osv.

Når børn mobber allerede i børnehaven, kan det have vidtrækkende konsekvenser for både mobber og offer. Der kan danne sig et mønster, som børnene tager med i deres videre liv – i første omgang til skolen. Mobning må ikke finde sted på Dragebakken.

Den der får kendskab til dårlig trivsel/mobning, tager ansvar for at skabe et rum til samtale med det barn der bliver mobbet. Efterfølgende tages en samtale med børnene der mobber.

Når der iværksættes tiltag til at stoppe mobning, er det vigtigt, at der følges op til problemet, er løst.

Disse retningslinjer er udarbejdet på baggrund af allerede eksisterende retningslinjer fra Børnehuset Kirsebærhaven og pjecen "Når små børn mobber" udgivet af "Bakspejlet – forskning om børn i dagtilbud".

Revideret 2. september 2021

Retningslinjer - et barn er ikke afhentet ved lukketid

Forsøg at få kontakt med forældrene under hele forløbet.

1. Hvis forældrene har givet tilladelse jf. stamkortet til, at andre kan hente barnet, kontaktes de personer der må hente barnet.
2. Hvis de personer der står på stamkortet, ikke kan hente barnet og det fortsat ikke er muligt at få kontakt til forældrene efter ca. 30 minutter, informeres forstanderen.
3. Der ringes til den sociale døgnvagt via politiet telefon 114, som afgør det videre forløb.
4. Medarbejderen skal blive på Dragebakken indtil barnet er hentet. Vær opmærksom på, at en medarbejder fra Dragebakken har mulighed for at tage barnet med hjem – dette altid efter aftale med forstander og døgnvagt.
5. Hvis barnet er overdraget til myndighederne og det ikke har været muligt at give forældrene information om dette, sættes en seddel på Dragebakkens dør med information om, hvem forældrene kan kontakte for, at få nærmere oplysninger om hvor deres barn er.
6. Den følgende dag vurderes det, om der er grundlag for at sende en underretning til Familiecenteret.
7. Hvis medarbejderen er i tvivl eller usikker, kan denne kontakte forstanderen eller en leder.

Revideret 2. september 2021

Retningslinjer - personer henter børn uden aftale

Det er forældremyndighedsindehaverne, der kan give tilladelse til, at andre end forældrene kan afhente barnet hos Dragebakken.

Vi må ikke udlevere børnene til andre end forældrene uden, at forældremyndighedsindehaverne har givet tilsagn om dette mundtligt eller skriftligt.

Hvis et barn forsøges afhentet og forældremyndighedsindehaverne ikke har givet deres tilladelse til dette, tilbageholdes barnet, så vidt det er muligt.

Hvis det skulle ske, at et barn er afhentet uden tilladelse som beskrevet ovenfor, gøres følgende:

1. Forsøg at få kontakt til forældrene (forældremyndighedsindehaverne) for at afklare, om barnet er afhentet med eller uden deres vidende.
2. Hvis forældrene ikke kan kontaktes, kontaktes politiet på telefon 114. Overvej i samme forbindelse om den der har afhentet barnet kan have en bagvedliggende intention om at tage barnet med ud af landet uden forældremyndighedsindehaverens samtykke.
3. Forstanderen kontaktes og informeres. Forstanderen holder sig orienteret hos politiet og varetager kontakten til forældrene, institutionens bestyrelse, Holbæk kommune og pressen. Eventuelle henvendelser fra andre forældre og pressen henvises til forstanderen.
4. Alt efter hvordan situationen vedrørende afhentning af barnet udvikler sig, kan det være nødvendigt med krisehjælp til barn/børn, forældre og pædagoger der er berørt.
5. Efterfølgende drøftes situationen i medarbejdergruppen, for eksempel hvad var svært, hvordan og hvorfor opstod situationen, håndteringen af situationen og hvad der er brug for fremover.

Revideret 2. september 2021

Retningslinjer - en forælder møder op og er påvirket eller ustabil

- og det skønnes, at den pågældende ikke er i stand til at tage vare på barnet
- 1. Tag en snak med forælderen, bag en lukket dør. Forklar den pågældende at vi ikke kan udlevere barnet, da vi ikke mener at, det er forsvarligt. Hvis medarbejderen er utryk ved at skulle tage samtalen, kan denne tage en kollega, leder eller forstanderen med.
- 2. Tal med den pågældende forælder om hvem (evt. den anden forældre) der kan varetage omsorgen for barnet indtil den pågældende forældre er klar igen. Det må gerne være en medarbejder, hvis dette anses som den mest forsvarlige løsning og forældremyndighedsindehaverne er indforstået med dette.
- 3. Hvis der ikke er andre, der kan hente og tage sig af barnet, kontaktes myndighederne. Mandag til fredag i tidsrummet 8.00 til 13.00 ringes til vagten i Familiecentrets modtagelse på tlf. 7236 7922. Udenfor dette tidsrum ringes til den sociale døgnvagt via politiet på tlf. 114
- 4. Familiecentret eller døgnvagten afgør det videre forløb.
- 5. Det er vigtigt at medarbejderen får snakket om hændelsen, inden denne tager hjem. Det kan være med en kollega, en leder eller Familiecentret.
- 6. Medarbejderen skal sikre, at alle kollegaer får besked, dette kan gøres ved at skrive hændelsesforløbet ned.
- 7. Der skal skrives en underretning om forløbet. Forældremyndighedsindehaverne skal orienteres om underretningen, inden den sendes til Familiecentret.

Revideret 2. september 2021

Retningslinjer - uhensigtsmæssig/voldsom forældreadfærd

Hvis en person udviser en uhensigtsmæssig verbal og /eller fysisk adfærd gøres følgende:

1. Medarbejderen gør personen opmærksom på, at adfærden ikke er acceptabel på stedet.
2. Hvis situation bliver voldelig, skal medarbejderen ikke lægge sig i mellem, men tilstræbe at andre ikke bliver ramt.
3. Medarbejderen tilkalder en kollega for ikke at være alene.
4. Børnene skærmes så vidt muligt.
5. Forstanderen orienteres om hændelsen hurtigst muligt og der aftales hvorledes der efterfølgende skal handles i forhold til forældrene.
6. Forstanderen skal sikre at medarbejderen får bearbejdet oplevelsen og i den forbindelse kan tilbud om psykolog overvejes.

Revideret 2. september 2021

Retningslinjer - sovebørn hos Dragebakken

Følgende retningslinjer for sovebørn er gældende hos Dragebakken:

- Det beror på en konkret vurdering om et barn er egnet til at sove med sele.
- Børn der af sig selv vedvarende forsøger at vende sig, må aldrig placeres i en sele og skal sove inde eller i en krybbe ved jorden.
- Børn over 2 år må ikke sove med seler. Ved meget få undtagelser kan medarbejdere og ledere vurdere, at børn over 2 år kan sove med sele.
- Anvendes seler, skal selen passe til formålet og være godkendt af Dansk Varefakta Nævn – se www.varefakta.dk.
- Seler skal altid anvendes, som det er beskrevet i den brugsanvisning, der gælder for selen.
- **Soveselen skal være spændt fast med remme i bunden af barnevognen/krybben og remmene skal være strammet helt til, så barnet ikke kan rejse sig fra madrassen. - brækepisode**
- Defekte seler må ikke benyttes. Det samme gør sig gældende for seler der vurderes at være slidte.
- Der må ikke anvendes regnslag på barnevogne på grund af kvælningsfare. Desuden giver regnslag et dårligt klima inde i barnevognen.
- Når barnet sover ude, kan fluenet benyttes. Fluenettet skal sidde tæt til barnevognen af hensyn til kvælningsrisiko. Dog bør brugen af fluenet begrænses, da fluenet kan give dårlig ventilation. Hvis fluenet udgør en risiko for barnet, skal barnet sove inde.

Opsyn

- Børn der sover med seler i krybber eller barnevogne, skal tilses mindst hvert 10. minut.
- Vågne børn i sele bør ikke være alene.
- Der skal i alle sovegårde være en selesaks i umiddelbar nærhed af krybber/barnevogne.
- Børn der sover uden seler i krybber eller barnevogne, skal være under konstant opsyn – dog tilsyn mindst hvert 10. minut for sovende børn i nedsænkede krybber.

Børn der overlades til sig selv, er sårbare overfor insekter, fugle, andre dyr og vejrforhold. Spørgsmålet om overvågning og tilsyn er derfor ikke alene et spørgsmål om, hvor sikkert det er at sove i en sele. Overvågningen må tilrettelægges efter omstændighederne, herunder kendskabet til barnet. Blæst, lav udetemperatur, mistanke om begyndende sygdom, påfaldende passivitet, uro, hyperaktivitet eller hvis barnet opfører sig anderledes, end det plejer kan begrunde, at barnet tilses ofte.

Ovenstående retningslinjer er udarbejdet på baggrund af:

- "Retningslinjer for børn der sover i dagtilbud", Holbæk kommune
- "Anvendelse af soveseler i dagtilbud til børn", www.Sundhedsstyrelsen.dk
- "Hygiejne i daginstitutioner" afsnit 7.5.1 Sovemiljø, www.Sundhedsstyrelsen.dk

Holbæk kommunes Børne- og Ungesekretariat har i brev dateret 18. maj 2011 præciseret, at Sundhedsstyrelsens vejledning og anbefalinger altid skal følges.

Der ligger en kopi af ovenstående publikationer og brev på drevet sammen med dette dokument.

Revideret 2. september 2021

Retningslinjer - Dragebakkens solpolitik

Denne politik er lavet på baggrund af råd fra Kræftens Bekæmpelse.

Politikken gælder i perioden fra april til september, for at sikre, at hverken børn eller voksne i Dragebakken risikerer at blive røde eller solskoldede. Politikken er gældende for alle børn og der skelnes ikke imellem hudfarver.

Solpolitikken følges mellem kl. 12.00 og 15.00, når UV-indekset er på 3 eller over. UV-indekset tjekkes dagligt på <http://dmi.dk>

Den overordnede politik er som følger

- Vi opfordrer børnene til at tage solhat på og sørger for at børnene har tøj på, som dækker til albuer og knæ (t-shirts og shorts/nederdel)
- Børnene skal kunne søge skygge. Dette sker ved hjælp af træer, overdækning eller opsætning af solsejl
- Forældrene skal selv sørge for, at børn er smurt ind i solcreme inden de afleveres om morgenen.
- Børnene skal indsmøres i solcreme inden de skal på legepladsen om eftermiddage. Ved indsmøring bruges en god "børnehåndfuld" (ca. 20 ml.) til at dække en hel barnekrop
- Børnene skal genindsmøres hvis de har svedt eller badet/leget med vand
- Vi bruger MINIMUM solfaktor 15 som beskytter mod både UVA- og UVB-stråler

Derudover bestræber vi os på følgende:

- Tilstrækkelig med skygge på alle legepladser
- Planlægger aktiviteter med mulighed for skygge midt på dagen
- Husker forældrene på både solcreme og solhatte (kasketter er ikke gode solhatte da de ikke dækker nakke og ører)
- Mulighed for at børn kan låne solhatte og lette, langærmede bluser

Dragebakken 18. maj 2021

Retningslinjer – vi taler pænt til hinanden

På Dragebakken arbejder vi løbende med ”at tale pænt til hinanden”. Det betyder, at de voksne på Dragebakken er opmærksomme på omgangstonen i:

- Vores dialog med hinanden
- Vores dialog med børnene og deres forældre
- Dialogen indbyrdes mellem børnene

At tale pænt til hinanden, begrænser sig ikke alene til det talte sprog. Attituder og andet kropssprog er elementer i den måde, vi kommunikerer på. Ikke at tale pænt til hinanden må ikke forekomme på Dragebakken.

Hvad er det at tale pænt til hinanden?

At tale pænt til hinanden er at have en ligeværdig, respektfuld og anerkendende dialog. Det skal være trygt at udtale sig, både i den lille gruppe og i det store fællesskab. Vi griber ind overfor bandeord, øgenavne, krænkende attituder og uhensigtsmæssigt sprogbrug.

Som altid er de voksne på Dragebakken rollemodeller og derfor forventes det, at alle voksne har en anerkendende tilgang til børn, taler pænt og er bevidste om, at det er den voksne, der har ansvaret for relationen i deres lederskab for børnene. Som personale er det vores faglighed, der bestemmer den måde, vi har dialog med børnene på, vi lader os ikke styre af vores følelser. Den ligeværdige dialog er en grundsten i vores tilgang til kommunikation og dialog.

Mål:

- At der generelt er en god atmosfære på Dragebakken
- At vi som voksne hjælper hinanden med at bevare den gode tone, det vil sige at have en ligeværdig, respektfuld og anerkendende kommunikation
- At vi sjældent hører grimme udtryk og når det sker, tages det op af børnene selv eller en voksen
- At vi siger godmorgen og farvel til hinanden – børn, forældre og kollegaer
- At alle børn oplever tryghed og tillid til at turde henvende sig til en voksen
- At børnene tør sige noget i grupperne og til samlinger
- At vi behandler hinanden, som vi gerne selv vil behandles

Revideret 2. september 2021

Retningslinjer - håndtering og forebyggelse af mobning, personale

Værdi:

Hos Dragebakken har vi en anerkendende tilgang i alle relationer og behandler hinanden med respekt og ligeværd.

Definition:

Der er tale om mobning, når en eller flere personer gentagne gange udsætter en eller flere personer for krænkende handlinger, som de krænkede opfatter som sårende eller nedværdigende.

Det er alles ansvar, at ingen ansatte bliver mobbet og vi handler konsekvent og hurtigt, når vi oplever krænkende handlinger og spirende konflikter.

Hvis en medarbejder føler sig mobbet skal der handles!

Det betyder:

- at vi hjælper hinanden med de svære samtaler om psykisk arbejdsmiljø
- at alle ansatte har pligt til at reagere, hvis de selv bliver eller oplever, at andre bliver mobbet
- at medarbejderen eller AMR, TR, leder, informerer om den krænkende handling til TRIO-gruppen
- at lederen indkalder de berørte parter til en udredning af konflikten og om muligt aftaler en handleplan, som sikrer at mobningen stopper
- at lederen sammen med de berørte parter får aftalt, hvem der skal informeres om konflikten og hvordan
- at lederen træffer de nødvendige foranstaltninger i forhold til de involverede parter

Revideret 2. september 2021

Forebyggelse af mobning kan ske på flere måder gennem arbejdet med:

Fokusområde	Indsats
Værdisæt for personalesamarbejde	Arbejde kontinuerligt med værdiordene, så de gennemsyrrer den daglige adfærd
APV	Lave handleplaner og opfølgning omkring de, områder der har med trivsel at gøre i APV'en
Trivselsundersøgelse	Drøfte eventuelle indsatsområder ud fra resultatet i trivselsundersøgelsen
Triogrupper	Løbende drøftelser af eventuelle indsatser i forhold til den enkelte medarbejders daglige trivsel
Socialkapital	Arbejde med begrebet social kapital, følge op på tiltag
Personalemøder	Fast punkt med drøftelse af hvad der er godt og hvad der kan ændres i forhold til den enkeltes oplevelser
Åben kommunikation	Undgå snak i krogene. Tage ansvar for at bringe tingene hen, hvor de hører til.
Relevante links og materialer	<p>stopmobning.dk at.dk (arbejdstilsynet) arbejds miljoviden.dk arbejds miljø forskning.dk bar-web.dk (branchearbejds miljø rådene)</p> <p>"Styrkespillet" – om forebyggelse af mobning på arbejdspladsen – kan lånes i HR</p> <p>"Værdsættende samtaler 1 + 2" – pjecer med forslag til at komme i gang, gode praksiseksempler og værktøjer – er gemt på: Fælles Info/MED/ Arbejds miljø og sikkerhed.</p>

Læs mere om forebyggelse og håndtering af mobning på Holbæk kommunes intranet, hvor du under "Personalepolitik" finder Holbæk kommunes "Delpolitik om mobning og seksuel chikane".

Dragebakken, 22. maj 2015

Retningslinjer - forebyggelse og håndtering af stress

Værdier:

- Vi arbejder for at mindske risikoen for arbejdsrelateret stress.
- Alle er ansvarlige for at handle hvis det opleves, at en kollega ikke er i trivsel.
- Vi forpligter os til at spørge ind til og drage omsorg for hinanden – hos os er omsorg påtvunget.
- Medarbejderen er opmærksom på sig selv og sine kollegaer og orienterer sin leder/trio om de arbejdsmæssige belastninger der opleves, inden disse udvikler sig til at skade helbred og arbejdsevne.

Vores udgangspunkt i hverdagen er:

Vores personaleværdier for samarbejde er under udarbejdelse:

- Anerkendelse * arbejdsglæde * forandringsvilje * tillid

Forebyggende indsats er desuden:

- Der udarbejdes APV hvert andet år, som bl.a. omhandler aktuelle vilkår for psykisk og fysiske vilkår.
- Der afholdes MUS og TUS én gang årligt. Kan suppleres med udviklingssamtaler.
- Der afholdes omsorgs-, muligheds- og fraværssamtaler efter kommunale aftaler.
- Der afholdes trivselsundersøgelser.
- Der sikres opfølgning på alle samtaler og undersøgelser.

Hvis en kollega trods forebyggende indsats alligevel sygemeldes pga. stress, skal der gøres følgende:

- Der skal sikres kontakt til arbejdspladsen og lederen afklarer i samarbejde med medarbejderen hvorledes og hvor ofte kontakten skal være i fraværperioden.
- Er der behov for at benytte nogen af de fælles kommunale tilbud (kursus, psykolog, råd og vejledning) er det lederens ansvar at undersøge muligheden.
- Det skal ligeledes afklares, hvilken information de øvrige medarbejdere skal have, samt information til forældrene.

Når medarbejderen er klar til at genoptage arbejdet, skal der aftales følgende:

- Leder og medarbejder skal i fællesskab lægge en plan for tilbagevenden til arbejdet
  - Hvornår, hvor mange timer, hvordan skal arbejdsopgaver prioriteres, etc.

Læs mere om forebyggelse og håndtering af stress på Holbæk kommunes intranet, hvor du under "Personalepolitik" finder Holbæk kommunes "Delpolitik om stress".

Revideret 2. september 2021

Retningslinjer - afskedigelse af personale på grund af arbejdsmangel

Forudsætninger:

- Det er institutionens bestyrelse og forstander, der i samarbejde med TRIO-gruppen¹ fastsætter kriterier for afsked begrundet i arbejdsmangel
- Det er forstanderen, der har ansvar og kompetence til at udpege hvilke medarbejdere, der skal indstilles til afskedigelse. Det er bestyrelsen, der træffer den endelige beslutning om, hvem der afskediges.
- Afsked kommer først i spil, når muligheder for frivillige aftaler om fratrædelse eller nedsat tid er afprøvet.

Det er medarbejdere med følgende kvalifikationer, der vil blive prioriteret fastholdt:
Der er ikke taget stilling til hvilke kriterier der vægter mest i punkt 1 og 2.

1. Faglige kvalifikationer ift. huset behov

- Uddannelse og kurser
- Særlige spidskompetencer
- Varetagelse af specielle funktioner
- Faglig bredde og fleksibilitet
- Kvalitet i opgavevaretagelsen
- Sammensætning af pædagoger og medhjælpere – 62,5 % / 37,5 %

2. Personlige kvalifikationer

- Engagement og motivation
- Omstillingsparathed
- Samarbejdsevner
- Stabilitet
- Bidrag til social kapital

3. Inddragelse af TR, AMR

- Der sker inddragelse af TR eller AMR i forbindelse med at medarbejderen modtager meddelelse om afskedigelse

Læs mere om forebyggelse og håndtering af eventuel afsked på Holbæk kommunes intranet, hvor du under "Personalepolitik" finder Holbæk kommunes "Delpolitik om forebyggelse og håndtering af eventuel afsked".

Revideret 2. september 2021

---

¹ Leder, tillidsrepræsentant og arbejdsmiljørepræsentant

Retningslinjer - notatpligt

Notatpligt er pligten til at notere relevante, faktiske oplysninger i en sag, hvor der forventes truffet en afgørelse. Alle medarbejdere i kommunen er omfattet af reglen om notatpligt og alle har derfor pligt til at notere oplysninger, der vurderes at have betydning for en sag/afgørelse eller hvis oplysningerne i øvrigt vurderes at være væsentlige (Kilde: Notatpligt i pixi-format, Holbæk kommune).

Eksempler på situationer hvor der skal gøres notat:

Her på Dragebakken har hvert barn sin egen mappe. Heri placeres notater om forhold af væsentlig karakter vedrørende barnet. Eksempler på forhold af væsentlig karakter kan være:

- En forælder har henvendt sig fordi forælderen er bekymret for barnets sproglige udvikling og ønsker hjælp fra talepædagog.
- En forælder henvender sig, fordi det går dårligt hjemme mellem forælderen og dennes ægtefælle. I denne forbindelse henvises forælderen til sagsbehandler Jimmy
- **Dragebakken videregiver fortrolige oplysninger om et barn**

Eksempel på notat:

Et notat skal indeholde:

- Beskrivelse af den konkrete oplysning/henvendelse
- Evt. årsag til henvendelsen
- Navn på den borger/myndighed/instans der henvender sig
- Dato for henvendelsen
- Eget navn/initialer
- Beskrivelse af evt. given rådgivning/vejledning/orientering
- Information om eventuelt væsentlige ekspeditioner

Eksempel på notat vedrørende *"En forælder henvender sig, fordi det går dårligt hjemme mellem forælderen og dennes ægtefælle. I denne forbindelse henvises forælderen til **sagsbehandler Jimmi Salkvist**": - familiehuset*

22. juni 2015

Mor (indsæt navn) har henvendt sig og oplyser, at det går dårligt hjemme mellem mor og hendes mand/far (indsæt navn) – dette kan påvirke barnet negativt. Jeg har udleveret navn og kontaktoplysninger på sagsbehandler Jimmi Salkvist med det formål, at moderen kan få hjælp og vejledning til løsningen af forholdene hjemme.

Bente Andersen

Revideret 2. september 2021

Retningslinjer - alvorlige ulykker og ulykker med døden til følge for børn

1. Lige efter ulykken:

- Forholdsregler på ulykkesstedet – stop ulykken eller begræns ulykken, hvis det er muligt
- Tilkald hjælp – ambulance og politi via alarmcentral
- Politiet kontakter familien (standardprocedure ved alvorlige ulykker)
- Kontakt forstanderen
- Få hjælp fra Dragebakken (afdelingsleder eller forstander)
- Rygter omkring ulykken kan sprede sig hurtigt og gøre resten af forældregruppen nervøse
- Ingen udtalelser til pressen, al kontakt til pressen går gennem forstanderen
- Dragebakken arrangerer straks krisehjælp – kollega og/eller psykolog (evt. aftale hvilken kollega der er din støtteperson)

2. Underretning:

For at sikre at indholdet i hændelsesforløbet (den fælles historie) er den samme aftales følgende underretningsprocedure:

- Forældre bliver underrettet af forstanderen sammen med afdelingslederen, efter orientering om hændelsesforløbet fra implicerede medarbejdere.
- Personale og bestyrelse bliver underrettet af afdelingsleder og/eller forstander samme med afdelingsleder.
- Børn på afdelingen bliver underrettet af pædagerne på stuerne og det aftales i afdelingen hvordan resten af dagen skal forløbe (ringe efter forældre etc.).
- Implicerede medarbejdere nedskriver hændelsesforløbet så hurtigt det er muligt efter ulykken.
- Brev til forældregruppe og personale i berørte afdeling fra afdelingsleder og forstander.
- Brev til personale hos Dragebakken.
- Holbæk kommune underrettes af forstanderen.

3. Markering hos Dragebakken ved dødsfald:

- Flaget på halv på ulykkesdagen.
- Flaget på halv under begravelsen.
- Holde en stille stund i afdelingerne, evt. ved at tænde stearinlys etc.

4. Om begravelsen:

- Aftale med forældre om Dragebakkens personale må deltage.
- Alle der kan og vil deltager, såfremt det er aftalt med berørte forældre.
- Flag på halv hos Dragebakken.
- Mindestund i afdelingen/afdelingerne, tænder stearinlys, samtale etc.

5. Opfølgning:

- Berørte pædagog og forældre opfordres til at mødes, evt. sammen med støtteperson/psykolog. Ledelsen tager initiativ til dette og forestår det praktiske ved mødet
- Grupperum/afdeling kan besøge gravsted.
- Personale og forældre er opmærksomme på børnenes sorgreaktioner.

Retningslinjer - barn mister i forbindelse med alvorlig sygdom og/eller dødsfald

På Børns Vilkår's hjemmeside behandles emnet om børns kriser og tab. Der er inspiration at hente i dette materiale og det kan derfor anbefales, udover de retningslinjer der er angivet nedenfor.

1. Ved alvorlig sygdom:

Når Dragebakkens personale erfarer, at et barn har en nær slægtning, der er alvorlig syg eller er død som følge af alvorlig sygdom, kontakter primærpædagogen/kontaktpersonen hjemmet pr. telefon for at finde ud af om familien ønsker hjælp.

I bekræftende fald tages der stilling til:

- Hvad skal der gøres?
- Hvem skal orienteres?
- Hvilken rolle skal Dragebakken påtage sig?

Hvis familien ikke ønsker hjælp, vil Dragebakkens medarbejdere og ledere have en skærpet opmærksomhed på barnet og dets reaktioner.

2. Ved pludseligt dødsfald, når et barn mister en af sine nærmeste - tiden lige efter dødsfaldet:

- Kontakt med hjemmet etableres. Forsøg at skaffe oplysninger om, hvad der er sket.
- Når institutionen får meddelelse om dødsfaldet, aftales med familien, hvordan barnets stue og øvrige forældre og medarbejdere orienteres.
- Mens barnet ikke er til stede: Fortæl om muligt, hvad der er sket. Forbered kammeraterne på, at barnet kan være mere sårbart end ellers, og at de derfor bør vise ekstra omtanke.

3. Opfølgning:

- Primærpædagogen/kontaktpersonen tager sig særligt af barnet
- Informer de efterladte om, at vi fra personalegruppen står til rådighed, hvis de ønsker deltagelse fra vores side til begravelsen.
- Vær opmærksom på barnets sorgreaktioner, se nederst på denne side og næste side.
- Vigtigt at give rum til at tale om det i tiden efter dødsfald/begravelse. Vær opmærksom på, at kammeraterne kan være berørte af situationen. Eks. egne tidligere oplevelser/angsten for at miste.
- I det tilfælde, at primærpædagogen/kontaktpersonen ønsker eller har behov for supervision, iværksættes dette.

4. Børns opfattelse af døden:

Børn har forskellig opfattelse af døden, der hænger sammen med deres alder:

- Børn 2-4 år:

Små børn opfatter ikke døden som endelig. De kan ikke forstå, at den døde far eller mor ikke vender tilbage. De føler sig forladt. Små børn stiller ofte vanskelige spørgsmål som:

- Kommer far/mor ikke snart hjem igen?
- Hvor er far/mor henne?
- Hvad laver far/mor?

Små børn kan plages af stærke skyldfølelser, som ikke altid er logiske. Et barn kan eksempelvis tro, at faderen eller moderen er syg, fordi de sagde ”dumme far/mor”.

- Børn 5-9 år

Børn i denne alder forstår gradvist, at døden er uigenkaldelig, det er ikke usædvanligt, at de forestiller sig døden som en person. De tænker intenst over, hvordan det mon er at være død. Børn blander ofte fantasi og virkelighed sammen. Hvis de ikke får lejlighed til at se deres døde far/mor, kan de tro, at den døde ser lige så uhyggelig ud som eksempelvis døde og dræbte i voldsfilm.

5. Børns sorgreaktioner:

Børn og voksne reagerer ikke på samme måde på dødsfald. Der er stor variation i måden børn reagerer på, når nogen dør.

De almindeligste umiddelbare reaktioner hos børn er:

- Chok og vantro
- Forfærdelse og protest
- Apati og lammelse
- Fortsættelse af sædvanlig aktivitet

Nogle af de almindeligste sorgreaktioner hos børn er:

- Angst
- Stærke minder
- Søvnforstyrrelser
- Tristhed, længsel og savn
- Vrede og opmærksomhedskrævende adfærd
- Skyld, selvbefredelse og skam
- Skolevanskeligheder
- Fysiske gener

Andre mulige sorgreaktioner er:

- Regressiv adfærd
- Social tilbagetrækning
- Fantasier
- Personlighedsforandring
- Fremtidspessimisme
- Spekulationer over årsag og mening
- Vækst og modning

Hjælp barnet til at bearbejde sorgen. Et barn skal have hjælp til at bearbejde sorgen. I denne forbindelse kan følgende råd være til hjælp:

- Lad barnet se den døde
- Lad barnet deltage i begravelsen
- Tag barnet med på kirkegården
- Gør det klart, at den døde, ikke kommer tilbage
- Tag den nødvendige tid til hyggestunder og kropskontakt
- Forklar sammenhængen i "små bidder"
- Forklar kort og præcist – ikke lange forklaringer
- Forklar at du selv er ked af det og måske er mere pirrelig end ellers
- Fortæl igen og igen, at barnet er elsket og uden skyld i dødsfaldet
- Lad barnet udtrykke både positive og negative følelser for den døde
- Hjælp barnet med at bevare minderne om den døde

Revideret 2. september 2021

Retningslinjer - barn mister ved skilsmisse

En skilsmisse er som regel en tung proces for et barn og i denne forbindelse er det vigtigt, at barnet oplever at dets følelser bliver taget alvorligt og at de voksne som barnet har i sin nærhed, ikke har berøringsangst overfor at tale med barnet om barnets situation og oplevelser.

Børn reagerer ofte stærkt på skilsmisse. Nogle småbørn kan reagere på skilsmissen ved at gå tilbage til den opførsel, som de egentlig var vokset fra. De kan kræve at blive madet, blive urenlige igen, begynde at bruge sut igen eller udvikle angst for at blive forladt. Giv barnet ekstra tid til at fuldføre opgaver og hold jer til de vante rutiner.

Børn kan reagere på skilsmisse med vrede, sorg, angst, forvirring eller lettelse. Den almindelige reaktion er vrede. Denne følelse kan de enten vende mod sig selv, hvilket kan føre til depression, eller de kan vende følelsen mod omverden, hvilket medfører adfærdsproblemer.

Ifølge American Academy of Child & Adolescent Psychiatry tror børn ofte, at det er dem, som har forårsaget skilsmissen og at det er deres ansvar at få forældrene sammen igen. At forældrene flytter fra hinanden, kan føre til sårbarhed for både fysisk og psykisk sygdom. Børn kan opleve skilsmissen som et tab af en eller begge forældre.

Hvis et barn oplever skilsmissen som en psykisk belastning, vil det påvirke barnets hverdag hos Dragebakken. Barnet kan f.eks. vise disse reaktioner:

- Gråd
- Klæbende adfærd
- Usædvanlig udadvendt eller indadvendt adfærd
- Problemer med at adskille fantasi og virkelighed
- Voldsomhed eller sårbarhed i forhold til konflikter
- Tanker om skyld
- Tilbagefald i udvikling

Disse signaler fra barnet tages alvorligt og snakkes igennem med forældrene. Dragebakkens personale kan gøre følgende:

- Den primære medarbejder opfordrer forældrene til at skabe en åben dialog omkring skilsmissen.
- I samarbejde med forældrene skal vi hjælpe barnet bedst muligt i hverdagen og give barnet den ekstra omsorg, det har behov for.
- Medarbejderne skal skabe klare aftaler i hverdagen vedrørende aflevering/afhentning og formidle de nødvendige oplysninger til afdelingens personale.
- Vi skal undgå at blive part i sagen.
- Hvis situationen går i hårdknude for forældrene og Familieretshuset derved bliver inddraget i beslutningen omkring forældremyndighed og samkvemsret, skal vi have en tydelig information om aftalerne, så misforståelser undgås.

Kilder: www.sundhed.dk, LM's børnehus, www.lmbh.dk, Børns Vilkår behandler emnet "børns kriser og tab".

Revideret 2. september 2021

Retningslinjer - psykologisk krisehjælp, Falck Healthcare

Holbæk Fritidscenter, Dragebakken har indgået en aftale med Falck Healthcare om psykologisk krisehjælp. Aftalen dækker psykologisk krisehjælp ved akutte arbejdsrelaterede hændelser.

Dette betyder, at hvis du oplever en voldsom hændelse, mens du er på arbejde på Dragebakken, så kan afdelingsleder, forstander eller medlemmer af bestyrelsen rekvirere psykologisk krisehjælp til dig hos Falck Healthcare. Dragebakkens bestyrelsesmedlemmer kan også få psykologisk krisehjælp, hvis de oplever en voldsom hændelse i tilknytning til deres bestyrelsesarbejde for Dragebakken.

Formålet med at tilbyde psykologisk krisehjælp, hvis du oplever en voldsom hændelse hos Dragebakken er at sikre dig muligheden for at få bearbejdet hændelsen og hjælpe dig videre. Som udgangspunkt kan du få 4 psykologkonsultationer. Dertil kommer den rådgivning du modtager telefonisk straks, når du tager kontakt til Falck Healthcares døgnberedskab.

Hvis du får brug for psykologisk krisehjælp, **kontaktter du din nærmeste leder**, som ringer til:

Falck Healthcares døgntelefon 70 10 20 12

Der er en automatisk svarfunktion og der vælges "1" for alvorlig hændelse.

Forklar nu situationen for Falck Healthcares medarbejder, som opretter en sag og udleverer et sagsnummer til dig. Sagsnummeret giver du videre til den ramte medarbejder sammen med telefonnummeret til Falck Healthcares døgntelefon. Du kan vælge, at medarbejderen tager kontakt til Falck Healthcare eller, at Falck Healthcare tager kontakt til medarbejderen. I begge tilfælde er det vigtigt, at medarbejderen har et ønske om at modtage psykologisk krisehjælp.

Almindeligvis vil den første psykologkonsultation finde sted indenfor 36 timer, men medarbejderen vil få den første krisehjælp allerede ved den første telefoniske kontakt til Falck Healthcare.

Falck Healthcare leverer to typer af konsultationer:

- **Psykologkonsultationer indenfor 36 timer – et standardforløb indeholdende 4 psykologtimer pris kr. 6.925.**
- **Psykologisk krisehjælp for grupper – indenfor 4 timer er minsteprisen for grupper over 9 personer er kr. 10.000**

Dragebakken, 9. december 2015

Retningslinjer - Legetøjspolitik

Retningslinjer for legetøj på Dragebakken

- Man må på Dragebakken gerne medbringe 1 stk. legetøj.
- Vælger I som forældre, at barnet ikke skal have legetøj med, så bakker vi som personale op omkring det.
- Grundet barnets sikkerhed er det ikke tilladt at medbringe legetøj med snore/ bånd.
- Lego og andre småting frabeder vi medbringes i institutionen, idet vi har små ned til 6 mdr.
- (tablets, musikafspillere og meget larmende legetøj må ikke medbringes)
- Husk at skrive navn i legetøjet, så er der større chance for at få det med hjem igen.

Forældres og barnets ansvar

- Det er jeres ret som forældre, selv at bestemme om jeres barn må medbringe et stykke legetøj eller ej.
- Nogle børn skal have hjælp til at vælge, hvad de skal have med. En hjælp for barnet kan være at skulle vælge mellem to ting.
- Legetøjet medbringes på forældrenes ansvar. Dragebakken påtager sig ingen erstatningspligt.

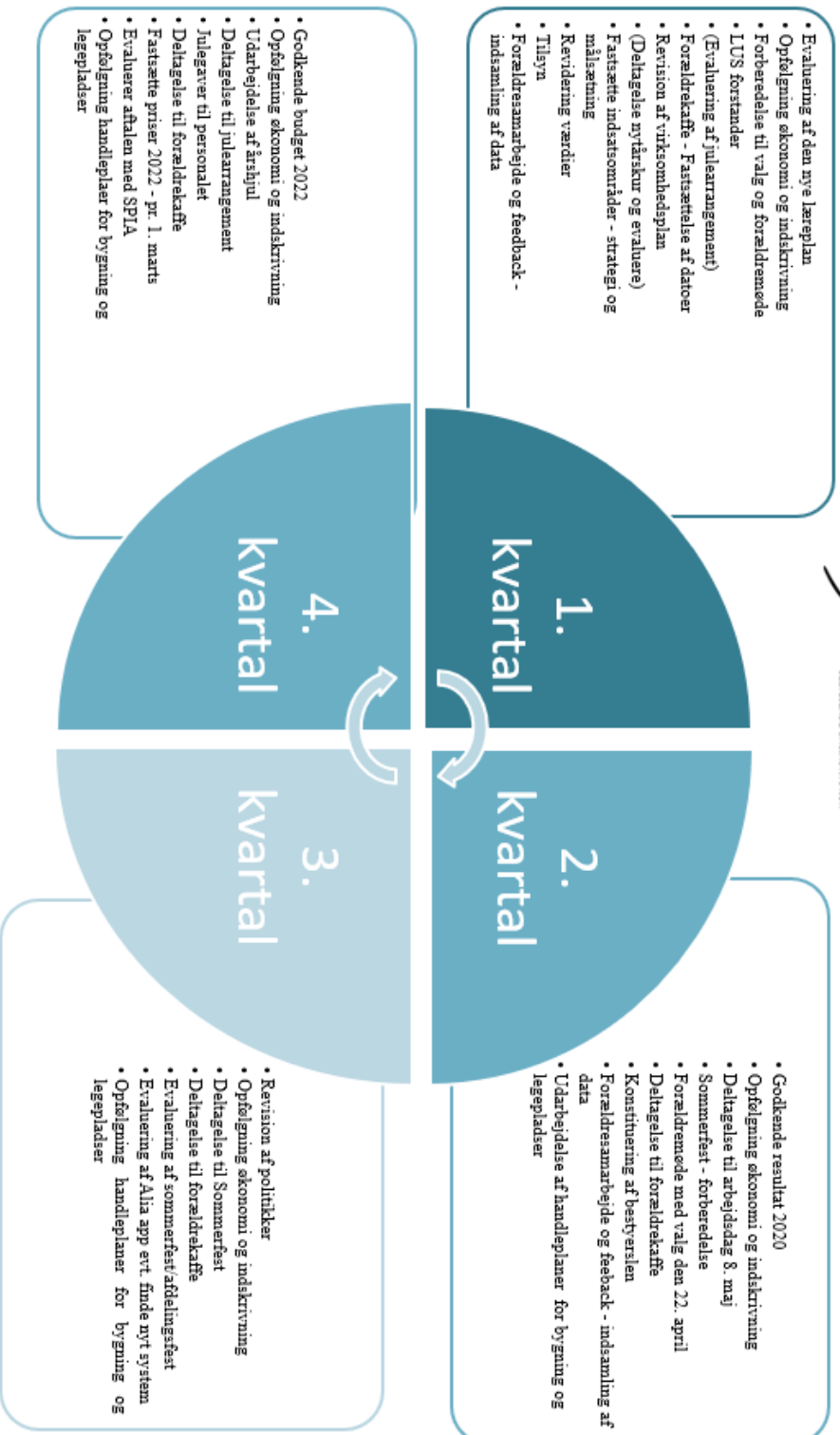
Pædagogiske tilgange

- *Tryghed:* at kunne medbringe sit yndlingslegetøj, bamse o.l. kan give et barn tryghed og trøst, når barnet starter i vuggestue og børnehave eller hvis barnet har en svær dag/ periode.
- *Låne ud:* Det er op til det enkelte barn, om det vil låne/ dele sit legetøj med andre børn. Vi vil til hver en tid opfordre børnene til at dele og etablere forskellige lege sammen.
- *Sætte grænser:* Børnene lærer at sætte grænser for sig selv og andre, og at disse skal respekteres, når barnet skal tage stilling til om andre må låne det medbragte legetøj.
- *Respektere grænser:* Barnet lærer at respektere andres grænser, da legetøjet i barnets garderobe er "forbudt" for andre børn.
- *Forskellighed:* Det private legetøj barnet medbringer, kan være noget som andre børn ikke kender og omvendt – barnets viden og indsigt udvides.
- *Passe på sine ting:* Barnet øver sig i at passe på sine ting. Hvis legetøjet ikke bliver lagt ud i garderoben, kan det forsvinde.
- *Lave aftaler:* Barnet øver sig i at lave aftaler. Især de ældste børn aftaler, at " hvis jeg tager mit legetøj med i morgen, tager du så også dit med, så leger vi."

Personalet har, i forhold til privat legetøj, følgende tilgange

- Det er barnet som er i centrum fremfor legetøjet.
- Personalet hjælper barnet med at forstå og efterleve retningslinjerne.
- Hvis vi oplever, at et barn forsøger at "købe" sig til venskaber eller på anden måde via legetøj agerer uhensigtsmæssigt, er det personalets pligt i samarbejdet med forældrene at finde andre løsninger for barnet.
- Personalet bruger ikke ressourcer på at lede efter bortkommet legetøj.

Årshjul 2021

11 Bilag 1 – Godkendelse til selvejende institution med privat driftsform

Godkendelse af den selvejende private institution Dragebakken-Holbæk Fritidscenter

Hermed gives godkendelse til drift af selvejende privatinstitution efter bestemmelserne i dagtilbudslovens § 19 stk. 5. med virkning fra 1. januar 2019.

Faktuelle oplysninger

	Dato	Bemærkning	Journalnr.
Permanent godkendelse	26. februar 2020	Permanent godkendelse.	18/42051
Betinget godkendelse	16. november 2018	Betinget godkendelse.	18/42051
Revideret			
Ejer			
Adresse	Mellemvang 27, 4300 Holbæk		
Højeste myndighed	Den selvejende privatinstitution Dragebakken – Holbæk fritidscenter		
Daglig leder	Lars Peter Jensen		
Andet	Bestyrelsesformand Peter Frederiksen		

Dokumentation for godkendelsen

	Modtaget	Godkendt
Ansøgning om godkendelse til drift af privatrevet selvejende institution.	24. oktober 2018	Endeligt godkendt 26. februar 2020.
Erhvervslejeaftale	13. januar 2020	13. januar 2020
Indfrielse af gavebrev	13. januar 2020	13. januar 2020
Ansøgning om godkendelse af ændret børnetal (ifbm. ibrugtagning af afdeling 'Skoven' (annekset))	26. juni 2019	Godkendt med effekt pr. 1. oktober 2019.
Vedtægter og virksomhedsbeskrivelse (revideret)	24. oktober 2018	Institutionens virksomhedsbeskrivelse er modtaget og godkendt den 16.11.2018. De reviderede og endelige vedtægter gældende pr. 1.1.2019 er underskrevet af Dragebakkens bestyrelse d. 4.12.2018 og er efterfølgende godkendt af Holbæk Kommune.
Pædagogiske læreplaner	Med afsæt i ny lovgivning om styrkede læreplaner i dagtilbud (dagtilbudsloven § 8, 9) er der udarbejdet en plan for en procesplan for udarbejdelse af ny læreplan. Det forudsættes, at den styrkede læreplan er implementeret 1. juli 2020.	Skal ikke godkendes.
Byggetilladelse		Ikke aktuelt da institutionen drives i eksisterende bygninger der i forvejen er indrettet til og anvendes til drift af daginstitution.
Ibrugtagningstilladelse	(Ibrugtagn.tillad. ifbm. genopbygning af annekset ('Skoven') modtaget 26.06.19. BRR-meddelelse (udskriftsdato 21.6.19) modtaget 26.6.19.	Se ovenstående. Af BBR-meddelelsen fra Holbæk Kommune fremgår det, at tre bygninger (bygningnr.1, 2, 4) på adressen Mellemvang 27, 4300 Holbæk er registreret som bygninger til daginstitution (med anvendelseskode 440)

Brandsynsrapport ¹	7. november 2018	8. november 2018
Dokumentation for godkendelse af legeplads	7. november 2018	8. november 2018
Dokumentation for godkendelse af køkken (kontrolrapport).	7. november 2018	8. november 2018
Besigtigelse		
Andet		

Obs: Institutionens ejer er forpligtet til at oplyse kommunen om ændringer ift. ovenstående.

Børnetal, åbningstid og bemanning

Antal børn (max)	Børn under 3 år	Børn over 3 år	Ugentlig åbnings-tid	Lukkedage årligt ²
	90	116	54,5 timer	4 dage
Bemærkninger				

Børnetal

Den selvejende privatinstitution Dragebakken er tidligere opmålt til 370,10 m² frit gulvareal i institutionens grupperum til børn (hovedbygningen). Institutionen har ifbm. ansøgning om ibrugtagning af afdelingen 'Skoven'/annekset fremsendt dokumentation for opmåling af de fire grupperum i afdelingen på i alt 190,9 m². Det samlede antal godkendte m² til børn (frit gulvareal) fastsættes således til i alt 561 m².

De bygningsmæssige forhold betyder, at den selvejende privatinstitution Dragebakkens vuggestueafdeling er godkendt til drift af max. 90 vuggestuepladser og børnehaveafdelingen er godkendt til max. 116 børnehavepladser.

Ifølge bygningsreglementet skal der afsættes minimum 3 m² pr. vuggestuebarn og minimum 2 m² pr. børnehavebarn. Et børnehavebarn defineres i denne sammenhæng som et barn på 3 år og opefter. Såfremt der i børnehaveafdelingen er et eller flere børn under 3 år, reduceres det maksimale antal pladser til børn på 3 år og opefter (børnehavebørn), således, at det sikres, at der minimum er 3m² frit gulvareal pr. barn under 3 år (vuggestuebarn).

Åbningstid

Den selvejende privatinstitution Dragebakkens bestyrelse beslutter sin åbningstid, og hvordan åbningstiden fordeles over ugens dage.

Den selvejende privatinstitution Dragebakkens bestyrelse fastsætter antallet af lukkedage for et år ad gangen. Lukkedage kan fastlægges i tilknytning til ferier og weekends, samt på dage hvor der sædvanligvis ikke passes mere end ¼ af institutionens børn.

¹ Gælder for brandsynsobjekter dvs. institutioner med over 50 børn, eller hvis der er mere end 10 sovende (børn) eller flere end 10 vuggestuebørn i institutionen.

² Inklusive grundlovs- jule- og nytårsaftensdag.

Beslutning om åbningstid og lukkedage i det efterfølgende budgetår skal være kommunens pladsanvisning i hænde senest 1. november året før. Ved ændringer af åbningstiden i løbet af et budgetår, skal pladsanvisningen have besked senest en måned før ikrafttræden.

Bemanding

Institutionens ledelse tilrettelægger personalets mødetider, således at der sikres et forsvarligt opsyn med de fremmødte børn. Det er en forudsætning for godkendelse, at hele åbningstiden bemandes med personale, der er ansat til formålet.

Det er en forudsætning for godkendelsen, at der indhentes lovpligtig børneattest i forbindelse med alle ansættelser.

Optagelse, opsigelse og udmeldelse af børn

	Henvisning	Bemærkning
Beslutning om optagelse af børn træffes efter bestemmelserne:	Vedtægterne for den selvejende privatinstitution § 10, hvor det fremgår, at optag i institutionen sker i henhold til anciennitet på ventelisten, dog under respekt af hensynet til at søskende skal have fortrinsret og opfyldelsen af formålet i § 2 stk. 1	Den selvejende privatinstitution Dragebakken kan ikke afvise at optage et barn, hvis bestemmelserne er opfyldt
Udmeldelse og opsigelse af børn sker efter bestemmelserne:	Opsigelse eller udmeldelse kan tidligst ske med 1 måneds varsel til den 1 i en måned.	

Frokost

Den selvejende privatinstitution Dragebakken er i medfør af bestemmelserne i dagtilbudslovens § 16 a. stk. 1 forpligtet til at tilbyde et sundt forældrebetalt frokostmåltid.

Forældrene skal i medfør af bestemmelserne i Dagtilbudslovens § 16 b. stk. 3 mindst hvert andet år have mulighed for at fravælge frokostmåltidet.

Obs: Ved ændringer ift. frokostmåltidet med betydning for det økonomiske tilskud, gives Pladsanvisningen besked.

Udbetaling af tilskud

Holbæk Kommune udbetaler følgende tilskud til den selvejende privatinstitution Dragebakken:

- Grundtilskud inkl. administrations- og ejendomstilskud pr. barn for optagne børn, der er bosiddende i kommunen.
- Tilskud til søskenderabat og eventuel friplads for indskrevne børn, der er berettigede til sådanne tilskud

---

Tilskuddene fastsættes efter bestemmelserne i dagtilbudslovens §§ 36-38 og § 43 og beregnes én gang årligt i forbindelse med budgetlægningen. Holbæk kommunes tilskud fastsættes i forhold til en ugentlig åbningstid på 52 timer og med 19 årlige lukkedage.

Ved en kortere ugentlig åbningstid reduceres tilskuddet med en faktor svarende til faktisk åbnings-tid/52.

Ved flere end 19 årlige lukkedage reduceres tilskuddet svarende til 1/30 del af de månedlige tilskud, i den måned, hvor de ekstra lukkedage er placeret.

Kommunen tilstræber at melde tilskuddet for det kommende budgetår ud medio november (dog senest ved udgangen af november). Tilskud udbetales månedligt forud. Det er en forudsætning for udbetaling, at der fremsendes dokumentation efter retningslinjer fastsat af Pladsanvisningen.

Forældrebetaling

Den selvejende privatinstitution Dragebakken fastsætter som udgangspunkt sin forældrebetaling for et budgetår ad gangen, og giver senest 1. december pladsanvisningen besked om, hvilke takster der er gældende i efterfølgende år. Samtidig offentliggøres taksterne.

Beslutter den selvejende privatinstitution Dragebakken at regulere taksten i løbet af et budgetår, skal dette meddeles forældrene og pladsanvisningen med tre måneders varsel.

Institutionens pædagogiske virksomhed

Den selvejende privatinstitution Dragebakkens pædagogiske virksomhed tilrettelægges indenfor rammerne af dagtilbudslovens kapitel 2, Holbæk Kommunes børne- og ungepolitik samt Strategi for Fremtidens Dagtilbud.

<http://www.holbaek.dk/politik/politikker-og-strategier/politikker/boerne-og-ungepolitik/>
<https://holbaek.dk/politik/politikker-og-strategier/strategier/strategi-for-fremtidens-dagtilbud/>

Det forventes, at den private institution holder sig opdateret omkring aktuelle udviklingstiltag i Holbæk Kommune via kommunens hjemmeside (holbaek.dk).

Forældreindflydelse

Jf. dagtilbudslovens § 14. stk. 3 skal kommunen i forbindelse med godkendelse af den private daginstitution påse, at forældrene i den private daginstitution sikres en indflydelse svarende til forældreindflydelsen i selvejende daginstitutioner.

Da bestyrelsen ved den selvejende privatinstitution Dragebakken jf. institutionens vedtægter består af et flertal af forældre, der er valgt af og blandt forældre til børn i den private daginstitution er bestyrelseskonstruktionen (og dermed forældreindflydelsen) i den selvejende privatinstitution Dragebakken sammenlignelig med den såkaldte enstrengede model (dagtilbudsloven §14 stk. 2), der anvendes i selvejende daginstitutioner.

Dokumentation, opfølgning og evaluering

Den selvejende privatinstitution Dragebakken indsender løbende eller med fast frekvens dokumentation og opfølgning ift. institutionens virksomhed. Der er som minimum tale om følgende oplysninger:

Emne	Form	Opfølgningstermin	Sendes til
Ind- og udmeldelser	Defineres af Pladsanvisningen	Løbende	Pladsanvisningen
Åbningstid og lukkedage	Notat	Inden åbning/effektivering og v. ændringer	Pladsanvisningen + Fagcenter for Læring & Trivsel
Takster	Notat	Senest 1.december året forud og v. ændringer	Pladsanvisningen
Dokumentation for afstemning om madordning*	Notat	Ved afstemning	Fagcenter for Læring & Trivsel
Forhold af betydning for godkendelsesvilkårene**	Notat	Løbende	Fagcenter for Læring & Trivsel

*Ved ændringer ift. frokostmåltidet med betydning for det økonomiske tilskud orienteres Pladsanvisningen.

**f.eks. ansættelse af daglig pædagogisk leder, hvor dokumentation for pædagogisk uddannelse på bachelorniveau skal fremsendes til Fagcenter for Læring og Trivsel.

Holbæk kommune fraviger kravet om med fast frekvens at se privatinstitutionernes budget og regnskab, men har en forventning om, at dokumentation tilvejebringes på kommunens anmodning i tilfælde af skærpende omstændigheder.

Øvrige vilkår

Institutionen er omfattet af bestemmelserne i lov om Offentlig Forvaltning og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Bortfald af godkendelse

Får kommunen kendskab til, at ovennævnte vilkår for godkendelse ikke overholdes, eller at institutionen ikke drives i overensstemmelse med det oplyste, kan godkendelsen inddrages og udbetalingen af tilskud stoppes med øjeblikkelig virkning.

Kommunen kan endvidere lade godkendelsen bortfalde med 3 måneders varsel, såfremt ejer efter forhandling afviser at ændre vilkår, som fremkommer som følge af ændret lovgivning eller ændrede krav til institutionsdrift i kommunen.

Såfremt den selvejende privatinstitution Dragebakken ikke længere ønsker at gøre brug af godkendelsen, skal kommunen have besked senest 3 måneder før lukning af institutionen.

Godkendelsen bortfalder efter 3 måneder, hvis den ikke anvendes. Varsling/meddelelse om bortfald af godkendelse skal ske skriftligt.

Tilsyn

Holbæk Kommune fører tilsyn med forholdene i den selvejende privatinstitution Dragebakken.

Følgende elementer indgår i tilsynet:

- Anmeldte og uanmeldte besøg
- Lejlighedsvis kontrol af tilmeldingslister, budgetter og øvrigt dokumentationsmateriale
- Eventuelle henvendelser fra forældre
- Forefaldende dialog med institutionens ejer og personale
- Løbende vurdering af virksomhedsplaner, læreplaner o.l.

Du kan læse mere om det generelle tilsyn hér:

<https://holbaek.dk/borger/boern-unge-og-uddannelse/dagtilbud-og-skoler/maal-og-strategier/tilsyn-med-dagtilbud/>

Holbæk Kommune kan endvidere vælge at lade andre elementer indgå i tilsynet. Institutionen har pligt til at stille oplysninger til rådighed i forbindelse med tilsynet.

Dato: 6. maj 2020

22/06-2020
Anja Skou Poulsen
Konsulent, Læring & Trivsel, Holbæk Kommune

Undertegnede accepterer hermed ovenstående vilkår for godkendelse

Dato og underskrift: 03/05-2020

Anne Rabitz
Bestyrelsesformand
Den selvejende private institution Dragebakken, Holbæk Fritidscenter

12 Bilag 2 – Dragebakkens vedtægter oktober 2018

Holbæk okt. 2018

**Vedtægter for den
privatdrevende selvejende institution**

Dragebakken – Holbæk fritidscenter

§ 1. Navn og hjemsted

Institutionens navn er: **Dragebakken – Holbæk fritidscenter**

Dens hjemsted er Holbæk Kommune, og beliggenheden er Mellemvang 27, 4300 Holbæk.

§ 2. Formål

Det er institutionens hovedformål at virke som daginstitution for børn i førskolealderen.

Institutionen drives som en privatdrevet selvejende institution efter dagtilbudsloven § 19 stk. 5

- 2.1 Institutionens målsætning er at være et høj kvalitets dagtilbud, hvor det gode børneliv, læring og udvikling er de grundlæggende udgangspunkter for institutionens prioriteringer og udviklingstiltag.
- 2.2 Institutionen vil arbejde for at sikre, at sammensætningen af indmeldte børn afspejler det omgivne samfunds sammensætning og diversitet.

§ 3. Ledelse

Den selvejende institutions ledelse består af en bestyrelse, der varetager den overordnede ledelse, og en forstander, der under ansvar overfor bestyrelsen varetager den pædagogiske og daglige, administrative ledelse, drift af institutionen og tilhørende bygningsmasse.

§ 4. Bestyrelsens sammensætning

- 4.1 Bestyrelsen består af op til 10 medlemmer med stemmeret fordelt på:
  - 6 forældrerepræsentanter
  - 2 medarbejderrepræsentanter
  - 2 repræsentanter med særlig interesse for den privat selvejende institution
Dragebakken udpeget af forældrerepræsentanterne

Suppleanterne vælges for 1 år af gangen og deltager i bestyrelsesmøderne. Deltagelse i denne henseende sker dog uden stemmeret. Stemmeretten indtræder først, når suppleanten indtræder ved et medlems permanente fravær/ udtræden.

- 4.2 Forældrerepræsentanterne vælges for 2-årige perioder, på en sådan måde at det tilstræbes at undgå, at alle forældrerepræsentanterne vælges i samme år - for samme valgperiode.

Valgperioden løber fra det tidspunkt på forældremødet, hvor de er valgt.

Det tilstræbes at forældre fra alle husets afdelinger er repræsenteret i bestyrelsen, og at medarbejderrepræsentanterne repræsenterer både vuggestue og børnehave.

Bestyrelsens ikke-forældrevalgte medlemmer udpeges for perioder af 2 år, svarende til valgperioden for kommunale råd og kan ikke vælges til formand og næstformand.

- 4.3 Bestyrelsen kan fastsætte nærmere retningslinjer for afholdelse af forældremøder, valg, valgprocedurer m.v.
- 4.4 Institutionens forstander og en afdelingsleder deltager uden stemmeret i bestyrelsens møder. Forstanderen fungerer som bestyrelsens sagsbehandler/sekretær. Ved forstanderens fravær deltager begge afdelingsledere.

§ 5. Bestyrelsens virke

- 5.1 Bestyrelsen konstituerer sig selv med en formand som indkalder til og leder møderne, og en næstformand. Dagsorden laves i samarbejde mellem formand og forstander. Dagsorden udsendes senest 8 dage inden møderne. Mødedatoer for det kommende år aftales på første møde efter nyvalg.
- 5.2 Bestyrelsen afholder mindst 4 møder årligt, hvoraf mindst de tre skal være på institutionen.
- 5.3 Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst halvdelen af de stemmeberettigede medlemmerne er til stede. Dog min. 3 forældre.
- 5.4 Bestyrelsesmøder indkaldes af formanden. I tilfælde af formandens varige forfald, eller hvis formanden ikke - trods henstilling fra mindst to medlemmer - indkalder til møde, kan to medlemmer indkalde til møde.
- 5.5 Bestyrelsens afgørelser træffes, medmindre andet er bestemt i vedtægterne, ved almindelig flertalsbeslutning. Ved stemmelighed tæller formandens stemme dobbelt.
- 5.6 Beslutninger omhandlende institutionens formue, vedtægtsændringer, nedlæggelse af institutionen samt ejendomsforhold kræver dog enstemmighed.
- 5.7 Over bestyrelsens forhandlinger og trufne beslutninger føres enten en protokol, der underskrives af de i mødet deltagende bestyrelsesmedlemmer, eller der udarbejdes et skriftligt referat, der tilstiles samtlige bestyrelsesmedlemmer senest 14 dage efter mødet, og godkendes på det efterfølgende møde.

Bestyrelsen fastsætter herudover selv sin forretningsorden (bør forefindes skriftligt).

- 5.8 Bestyrelsesarbejdet er i henhold til forvaltningsloven og straffeloven underlagt en almindelig tavshedspligt, der fortsætter efter bestyrelsesmedlemmet er udtrådt af bestyrelsen.
Bestyrelsen er forpligtet til skriftligt at orientere nye bestyrelsesmedlemmer om denne tavshedspligt, og modtage kvittering for bestyrelsesmedlemmets modtagelse af denne orientering.
- 5.9 Det påhviler bestyrelsen at sørge for, at nyvalgte bestyrelsesmedlemmer umiddelbart ved deres indtræden i bestyrelsen er gjort bekendt med nærværende forretningsorden, kommunens vilkår for godkendelse af privatinstitutionen, samt institutionens øvrige gældende retningslinjer.

§ 6. Institutionens virksomhedsplan

- 6.1 Der udarbejdes hvert år en års- eller virksomhedsplan for institutionen. Udarbejdelsen sker i samarbejde mellem bestyrelsen, den daglige ledelse og institutionens personale.
- 6.2 Planens formål er, at den skal virke som arbejds- og styringsredskab for bestyrelse og personale, og desuden overfor forældrene, kommunen og øvrige samarbejdspartnere være orienterende og oplysende om institutionens virksomhed.
- 6.3 Institutionens pædagogiske virksomhed tilrettelægges med udgangspunkt i bestemmelserne i dagtilbudslovens kapitel 2 og kommunes fastsatte mål og rammer for dagtilbuddenes arbejde.

§ 7. Økonomi

- 7.1 Bestyrelsen påser, at institutions administrative og økonomiske anliggender varetages under hensyntagen til institutionens formål og de regler, der til enhver tid gælder for institutionens ledelse og drift.
- 7.2 Bestyrelsen har ret til at undersøge alle forhold der vedrører institutionen, og til at forlange oplysninger af lederen/personalet, dog ikke personfølsomme oplysninger. Bestyrelsen og dens enkelte medlemmer kan når som helst aflægge besøg på institutionen.
- 7.3 Indgåelse og ophævelse af aftaler, der rækker ud over institutionens daglige ledelse og drift, kræver bestyrelsens tilslutning.
- 7.4 Indgåelse og ophævelse af aftaler, som berører institutionens kapital, kræver tilslutning fra samtlige bestyrelsesmedlemmer.

- 7.5 Bestyrelsen kan fastlægge de nærmere regler for institutions ledelse og drift i henhold til kommunens godkendelse af institutionen, som privat daginstitution.

§ 8. Ejendom, dispositioner og formue

- 8.1 Institutionen hæfter med sin egenkapital/formue efter dansk rets almindelige regler for alle institutionen påhvilende gældsforpligtelser.
- 8.2 Bestyrelsens medlemmer er ansvarlige for institutionens dispositioner i overensstemmelse med dansk rets almindelige ansvarsregler.
- 8.3 Til at forpligte institutionen overfor tredjemand kræves underskrift af mindst to bestyrelsesmedlemmer, herunder formanden, eller ved dennes længerevarende fravær tre bestyrelsesmedlemmer.
- 8.4 Dispositioner over fast ejendom eller institutionens lejemål kræver underskrift af et flertal af bestyrelsens medlemmer, herunder formanden.

§ 9. Ansættelse og afskedigelse af personalet

- 9.1 Bestyrelsen ansætter og afskediger personale indenfor de budgetmæssige rammer.
- 9.2 Bestyrelsen kan - efter nærmere konkret aftale herom - delegere ansættelseskompetence til institutionens forstander.

§ 10. Optag og udmeldelse af børn i institutionen

Optag i institutionen sker i henhold til anicinitet på ventelisten, dog under respekt af hensynet til at søskende skal have fortrinsret og opfyldelsen af formålet i § 2 stk. 1. Opsigelse eller udmeldelse kan tidligst ske med 1 måneds varsel til den 1 i en måned.

§ 11. Forældrebetaling

Bestyrelsen fastsætter min en gang om året forældrebetalingen og ændringer varsles med 3 mdr til forældrene. Betalingen betales forud og forfalder til den første hverdag i hver måned.

§ 12. Nedlæggelse af institutionen

Ved institutionens nedlæggelse vil dens formue være at anvende til et af bestyrelsen vedtaget andet lignende socialt eller sundhedsmæssigt formål for børn.

§ 13 Ændringer af forretningsorden

Ændring af denne forretningsorden kræver tilslutning fra bestyrelsen ved almindelig enstemmighed.

§ 14 Ikrafttrædelse

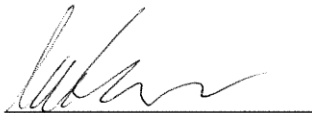
Forretningsordenen er udarbejdet forbindelse med overgangen fra selvejende institution med driftsoverenskomst med Holbæk kommune jfr. dagtilbudslovens § 19, stk.3. til selvejende institution med privat drift jfr. dagtilbudslovens § 19, stk.5.

Holbæk d. 4/12/2018

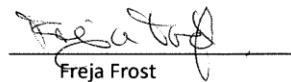
Dragebakkens bestyrelse.

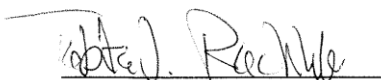
Formand
Peter Frederiksen

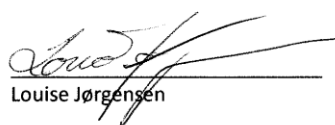
Næstformand
Louise Seehusen

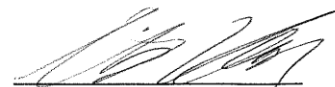
Freja Frost

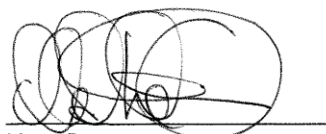
Tabita Rachlitz

Louise Jørgensen

Niels Larsen

Mette Due

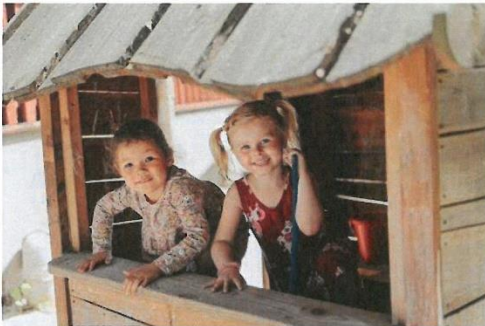
Janne Due
Medar. repr.

Trine Pajesø
Medar. repr.

13 Bilag 3 – Den pædagogiske læreplan for Dragebakken

Pædagogisk læreplan for Daginstitutionen Dragebakken 2021 - 2022

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indhold

Hvem er vi?	3
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	4
Pædagogisk læringsmiljø	6
Samarbejde med forældre om børns læring	8
Børn i udsatte positioner	9
Sammenhæng til børnehaveklassen	10
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	11
Inddragelse af lokalsamfundet	11
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	12
De seks læreplanstemaer	13
Alsidig personlig udvikling	14
Social udvikling	16
Kommunikation og sprog	18
Krop, sanser og bevægelse	20
Natur, udeliv og science	22
Kultur, æstetik og fællesskab	24
Evalueringskultur	26

Hvem er vi?

Dragebakken er en aldersintegreret daginstitution for børn i alderen 0-6 år. Den har siden 1973 været en stor del af hverdagen for mange af lokalområdets familier.

Der er i dag 3 afdelinger og 40 medarbejdere, der varetager arbejdet med børnene i institutionens tre afdelinger, samt laver maden i vores eget køkken. Institutionen har i alt 5 vuggestuegrupper og 5 børnehavegrupper.

Dragebakken har gennem de seneste 47 år oparbejdet stor erfaring i arbejdet med børn og deres familier, og kan i dag tilbyde et stabilt og roligt læringsmiljø, bygget på traditionelle normer og værdier.

Økologisk kost og strukturerede læringsforløb er en vigtig del af hverdagen, samt arbejdet med at udvikle børnenes sociale og relationelle kompetencer.

Vi er en institution der har fokus på at skabe et fællesskab, hvor børnene føler sig set og anerkendt, hvor de oplever sig som ligeværdige medspillere og hvor de trygt kan afsøge grænser og udvikle sig.

Institutionen har helt unikke fysiske rammer, bl.a. gymnastiksal, store legepladser og en fodboldbane.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Børnene på Dragebakken skal have en hverdag, hvor de føler sig set og anerkendt, hvor de oplever sig som ligeværdige medspillere i fællesskabet, og hvor de trygt kan afsøge grænser og udvikle sig.

Vi betragter og behandler børnene som selvstændige individer og ser børnelivet som noget der har en værdi i sig selv. Vi anser børnene som de vigtigste aktører i deres eget liv og udvikling, og mener derfor at deres meninger, holdninger, værdier og følelser skal respekteres og gives vægt i det daglige arbejde.

Børnene skal inviteres til at være aktivt deltagende, så børnene selv er med til at skabe deres egen læring og deltagelse i demokratiske sammenhænge.

Vi ved at børn er forskellige og derfor skal mødes der hvor de er i forhold til kompetencer, modenhed og deres personlighed. Forskellighed ser vi som en styrke, og vi tilstræber at alle børn føler sig værdsat og at de ved, at de alle har noget positivt at bidrage med til fællesskabet.

På Dragebakken ved vi at leg og læring er hinandens forudsætninger. Legen og den legende tilgang til læring, skaber nysgerrighed og undren og arbejder med børnenes evne og lyst til at udvikle og skabe sammenhænge. Vi anser derfor legen som værende et godt og nødvendigt udgangspunkt for børnenes læringsprocesser.

På Dragebakken skal hverdagen være legebaseret, og vi anser det for grundlæggende at når børnene har leget godt, så er der sket noget vigtigt. Det at komme ind i og at være i en leg, er børnenes adgang til fællesskab og til en verden af oplevelses- og læringsmuligheder. Vi skal ind i en kultur, hvor vi skal spørge barnet, "hvad har du leget?" ikke med hvem og med hvad. Kulturen skal anerkende børnenes legende verden og fantasi og se det som grundlaget for læring, udvikling og dannelse.

Vi arbejder på og udvikler hele tiden vores viden og kompetencer for at skabe en pædagogik og nogle pædagogiske lege- og læringsmiljøer, hvor børnenes undren, nysgerrighed, fantasi og lyst til at afprøve og eksperimentere gives plads og opmuntres. Vi arbejder med den pædagogiske metode "fælles legemanuskripter" ("Kom ind i legen" Kristina Avenstrup og Sine Hudecek. Dafolo 2016)

Vi skal som voksne være med til at styrke, udvikle og intensivere børnenes egen leg ved at benytte os af "legemanuskripter".

Pædagogisk læreplan for Dragebakken 2021 – 2022
Revideret juni 2021

Denne metode går ud på at etablere og videreudvikle legene ud fra forståelsen af, at børnene ikke altid har de samme referencer og erfaringsgrundlag at bygge en rolleleg op over, og at vi som voksne kan og skal underbygge og stimulere legene, så børnene får de bedste muligheder for at kunne indgå fantasifuldt og udviklende i et børnefællesskab.

"Pædagogisk intervention handler ikke kun om at hjælpe de børn, som allerede sidder med store problemer. Pædagogisk intervention handler i høj grad også om at styrke de børn, som egentlig har det godt til at blive ved med at have det- og give dem de bedste muligheder for at få alsidige erfaringer med at være deltagere i et fællesskab med andre". Winther-Lindqvist 2010

Pædagogisk læringsmiljø

Det pædagogiske personale arbejder tæt sammen, så alle kender alle børn i afdelingen og har kendskab til deres forcer og udfordringer. Vi arbejder ofte på tværs af både børnehaver og vuggestuer, og dagene starter og slutter med alle børn sammen. Børnene lærer derved meget af hinanden, de små kan se hvordan de store gør, og lære af det, og de store lærer at passe på og drage omsorg for de mindre børn. Børnene kan derfor på tværs af stuer og grupper finde tryghed og forståelse hos en voksen eller andre børn som ikke lige er deres primære.

Børnene på Dragebakken skal møde vidende og spændende voksne der har positive forventninger til alle børn og som tror på, og forventer, at alle kan bidrage til fællesskabet uanset baggrund og fysiske og psykiske udfordringer.

Vi italesætter problemer og udfordringer, så alle, både børn og voksne kender til og har forståelse for børnenes forskelligheder. Vi arbejder målrettet med at børnene indbyrdes forstår og giver plads til dem der ikke kan, eller kan noget andet end det gængse. Børnene skal lære at nogen måske får mere alenetid med en voksen end andre, at nogen ikke skal deltage på lige fod, og at reglerne ikke altid gælder for alle.

Børnene skal opleve forskelligheder og mangfoldighed, og på den baggrund have muligheden for at udvikle forståelse og empati.

Vi arbejder målrettet med sproget, ikke kun for at støtte børnenes generelle sprogudvikling, men også for at udvikle måden vi taler til hinanden og snakker til og med børnene på. Vi ved at en god omgangstone, og en ligeværdig samtale giver tryghed og udvikling til både børn og voksne. Vi møder barnet der, hvor det er sprogligt, og sørger for at barnet, på trods af sproglige udfordringer har mulighed for at bidrage i samtaler og får plads og tid til at udtrykke sig i et trygt og opmærksomt miljø.

Vi sammensætter, og arbejder i løbet af dagen i, mange forskellige grupper, det kan være efter alder, køn og interesser, men også efter behovet for særlig støtte og omsorg.

Hver dag fra kl. 9.00-11.00 vil der være forskellige strukturerede aktiviteter. Aktiviteterne/læringsforløbene foregår i forskellige grupperinger. Det kan være hele stuen eller på tværs af stuerne, efter alder, interesse, køn, udfordringer osv.

Vi tilstræber at disse aktiviteter er meget varierede, så vi kommer godt rundt om alle læringsmålene og børnenes forskellige måder at lære på.

Pædagogisk læreplan for Dragebakken 2021 – 2022
Revideret juni 2021

Flere gange i løbet af året arbejder hele afdelingen sammen om et emne. Det kunne være bondegården, eventyr, fisk m.m. Så mødes vi hver dag til fælles samling hvor vi synger sange om emnet, hører historier, eller ser et lille skuespil. Alle aktiviteterne omhandler emnet, og ugerne afsluttes med en udstilling, lille fest, fin middag el.lign.

Kommunikation og sprog: På Dragebakken arbejder vi målrettet med sproget. Børnene har brug for sproglige interaktioner med lydhøre og nærværende voksne, der inviterer børnene til at deltage i samtaler og giver dem støtte, tid og anledning til at udtrykke sig. Sprogligt opmærksomhed og sprogligt arbejde indgår i alle vores aktiviteter. Dialogisk læsning er en fast ugentlig aktivitet.

Krop, sanser og bevægelse: Vi har rigtig gode muligheder for kropslig udfoldelse, legepladsen danner rammen for mange motoriske lege og udfordringer, og gymnastiksalen for sanglege, boldspil og motorisk træning. I garderoben trænes der i at tage tøj og sko på, at blive selvhjulpne. Natur, udeliv og science: Vores udenomsarealer giver god mulighed for at komme tæt på og fornemme vejret og årstidernes skiften. Der kan findes kryb og kravl under sten og buske. Man kan samle kastanjer og kogler, guffe et æble eller bare ligge på bakken og studere skyer.

Kultur, æstetik og fællesskab. Kultur er rigtig mange ting, det kan være at tegne en høne, synges en sang, se et teaterstykke, holde fastelavn, eller bygge en snemand. Vi prioriterer at alle børn får set mindst et teaterstykke om året. Ved emnearbejde kommer vi rundt om emnet ved at bruge mange forskellige kultur og udtryksformer; tegne, forme, danse, opføre osv. Vi prioriterer det at komme ud af huset højt. Det kan være en tur på fælleden, en tur på biblioteket, tur til fjorden med fiskenet og madpakker, eller en tur hvor vi øver os i at gå pænt og passe på i trafikken

Samarbejde med forældre om børns læring

På Dragebakken vægter vi samarbejdet med forældrene højt. Vi ved og anerkender at forældrene er de vigtigste personer i børnenes liv, og vi ved hvor vigtigt det er, at indgå i et gensidigt forpligtende, og tillidsfuldt samarbejde omkring børnenes trivsel og udvikling. Vigtige informationer og ikke mindst bekymringer deles, så vi i fællesskab kan skabe en god grobund og det bedst mulige afsæt for børnene.

Vi tilbyder en samtale efter ca. 3 mdr. ved opstart i vuggestue og børnehave. Her snakker vi om hvordan barnet trives, hvordan opstarten har været og hvis der er særlige forhold omkring barnet som kræver en ekstra indsats og samarbejde.

Vi holder en årlig samtale, hvor vi i fællesskab ser på hvordan barnet trives, og om det udvikler sig aldersvarende. Er der områder, hvor vi skal lave en særlig indsats, eller specielle hensyn der skal tages?

Vi tager udgangspunkt i "Kompetencehjulet" som er et pædagogisk værktøj til belysning af det enkelte barns forcer og udfordringer.

I december, året før skolestart, holder vi en samtale hvor vi sammen vurderer om der er områder hvor der skal gøres en ekstra indsats inden barnet starter i skole. Det kan være de helt basale ting som at kunne klare toiletbesøg selv, tage ansvar, vente på tur, men også det at kunne indgå nysgerrigt, tillidsfuldt og konstruktivt i et læringsfællesskab.

Bestyrelsen har fingeren på pulsen. Den følger det pædagogiske arbejde tæt, og har en direkte indflydelse på hvordan vi arrangerer, planlægger hverdagen samt hvilke værdier vi navigerer efter. Den har også indflydelse på hvordan og på hvad de økonomiske ressourcer skal fordeles.

Vi prøver hver morgen og eftermiddag at møde forældrene med tid til en kort snak, hvis der er noget der trykker eller skal viderefremmes. Det er vigtigt for os at forældrene føler sig set og hørt, og fornemmer at vi ser og kender deres barn.

Børn i udsatte positioner

For langt de fleste børn er det at indgå og bidrage til fællesskabet, ikke særlig svært eller udfordrende. Nogle gange kan det dog være en stor mundfuld, som stiller lidt for store krav til barnets kompetencer og ikke mindst vores praksis, viden og faglighed.

Vi følger børnenes udvikling tæt, både i hverdagen og ved hjælp af Kompetencehjulet, som er et redskab til at beskrive det enkelte barn i forhold til alder, trivsel, kompetencer og udvikling. Vi er meget opmærksomme på vigtigheden af den tidlige indsats, og sørger for at være faglig opdateret på nyeste viden om børns og børns udvikling, så vi hurtig kan se når et barn ikke trives, eller ikke følger den normale udvikling.

På Dragebakken skal børnene ikke bare "passe ind" i institutionens kultur og fællesskab, men Dragebakken skal i lige så høj grad tilpasse sig børnene. Der er tale om en konstant bevægelse og gensidig tilpasning, der kræver at vi hele tiden stiller spørgsmålstejn ved vores egen praksis og spørger os selv, hvad vi kan gøre og ændre for at sikre trivsel for det pågældende barn eller børnegruppe.

Vi er ydmyg over for andres viden og faglighed og er ikke blege for at spørge andre til råds.

Vi ved og erkender dog også at vores pædagogiske kompetencer ikke altid er nok i forhold til at støtte op om det udsatte barn og når en generel indsats for at sikre barnets læring og trivsel ikke er tilstrækkelig, indgår vi et tæt samarbejde med forældrene og Børneindsatsen (Holbæk kommune) og familiecenteret.

Ingen børn eller familier på Dragebakkens efterlades i et tomrum og uden indsatser, vi bider os fast og bliver ved, indtil vi er sikre på at udfordringen er løst, eller at andre har taget over og hjulpet.

Vi har på Dragebakken over lang tid oparbejdet et godt samarbejde med kommunens forskellige instanser inden for børne og unge området, talepædagog, psykolog, sagsbehandlere m.fl.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det sidste år inden skolestart mødes "skolebørnene" min. en gang om ugen. Her arbejdes målrettet med at lette overgangen fra børnehave til skole. De færdigheder og egenskaber som barnet skal bruge ved skolestart, øves, og kommer helt på plads. Det kan være de helt basale ting som at kunne holde rigtigt på en blyant, eller vente på tur, men også det at kunne indgå nysgerrigt, tillidsfuldt og konstruktivt i et læringsfællesskab.

Vi har et godt samarbejde med skolerne i området, og flere gange i løbet af foråret besøger børnene skolen de skal gå på. De møder deres kommende lærere, leger på legepladsen og prøver at have en "rigtig" skoletime. Flere gange om året deltager vi i fælles læringsforløb sammen med skolen og områdets øvrige børnehuse.

Vi laver en overlevering, så lærerne får kendskab til børnene, dette er med til at skabe en tryk og rar overgang for både børn og forældre.

Vi er forpasselige med at overtage det arbejde som skolen påbegynder i indskoling. Vi har tiltro til at deres metoder og viden er tilstrækkelige til at lærer børnene de nødvendige faglige kundskaber. Således arbejder vi ikke med at lærer børnene bogstaver og bogstavslude eller hovedregning. Men i højere grad, at lærer børnene at det at tilegne sig viden, at eksperimenterer, prøve noget nyt og udfordre sig selv, er spændende og ikke mindst sjovt.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Dragebakken ligger godt placeret med gåafstand til byen og dens mange muligheder.

Vi arbejder på at udvide vores inddragelse og samarbejde med lokalsamfundet på måder der giver mening for børnene og de forskellige børnegrupper. Vi mener at det er vigtigt at børnene ser og oplever, hvordan tingene hænger sammen, hvordan ting bliver lavet, får en forståelse og indsigt i hvad der findes af arbejde og hvad de voksne egentlig går og laver.

Det at de får set og mærket tingene på egen krop skaber en større referenceramme og forståelse for sammenhænge, som kan fremme og udvikle børnenes fælles grundlag og udgangspunkt for fantasifulde lege.

På Dragebakken tager vi på besøg på Falck-stationen, hos Politiet, ser koncerter på Murerpladsen og får skærpet nysgerrigheden på Naturskolen. Vi får besøg af musikere, teatergrupper, naturvejledere og Falck der lærer børnene førstehjælp.

De ældste børn, skolebørnene, besøger og bruger aktivt biblioteket for at fremme nysgerrigheden og opmærksomheden på bogstaver, læsning og den gode historie.

Vi har etableret et samarbejde med CSU's pædagogiske linje, som laver forløb for nogle af vores 4-årige.

Byen og bybilledet bruges til at danne fælles referencerammer for børnene. Hvad sælges der i en isenkræmmer? fanger fiskemanden selv sine fisk? og hvor mange forskellige frugter er der hos grønthandleren?

Vi arbejder også på at Dragebakken skal være et samlingspunkt for lokalområdet med mange og varierende aktiviteter. Vi har gode faciliteter, som bruges af foreninger og borgere i området. Vi oplever at det, at mange mennesker med forskellige formål, forskellig alder og forskellige interesser mødes, giver liv og god dynamik til huset.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Fysisk:

På Dragebakken har vi byens største legeplads, med masser af plads og udfordringer til alle. Her er små hygekroge, store vidder og en kælkebakke. Vores udendørsareal er skabt til at styrke børnenes motorik og brug af sanser. Her kan udforskes og findes små dyr, klatres i træer eller stativer, slappes af i hængekøjen, eller tages en gyngetur enten alene eller sammen med vennerne. Her er plads til den vilde leg, til den stille leg til, til aleneleg og til fælleslege. Vi arbejder hele tiden på at skabe et uderum, der appellerer til fantasien og hvor legene kan udvide og udvikle sig.

Dragebakken har også masser af plads indenfor. Vi råder over vores egen gymnastiksal, som bruges til rytmik og boldspil, samt fungerer som samlingssted for hele institutionen i forbindelse med traditioner og mærkedage. Inderummet skal inspirere til mange forskellige aktiviteter. Der skal være rum og plads til leg, til kreativitet, til at kunne trække sig lidt tilbage, til at kunne hygge med en bog i en stille krog. For at børnene bliver inspireret er det vigtigt at tingene er tilgængelige, at legetøjet er lækkert og indbydende, at der er papir og farver fremme og at der er kreative ting i øjenhøjde som kan opfordre og fremme fantasien og lysten til at kaste sig ud i nye og anderledes aktiviteter.

Psykisk:

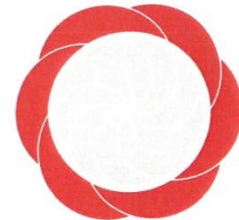
Børnene skal være trygge og møde voksne der har positive forventninger til både hinanden og børnene. Børnene skal have en oplevelse af at blive set og hørt. De skal opleve at blive rost og anerkendt, så både selvværd og selvtillid udvikles

Vi ved at en god omgangstone, og en ligeværdig samtale giver tryghed og udvikling til både børn og voksne. Vi skal møde barnet der, hvor det er og sørge for at barnet, har mulighed for at bidrage i samtaler og får plads og tid til udtrykke sig både fysisk og psykisk i et trygt og opmærksomt miljø.

Æstetisk:

På Dragebakken arbejder vi på altid at have det pænt og rent. Der skal være ryddeligt, legetøjet skal have sin plads og være lækkert og indbydende. Vi går op i hvordan vi indretter os, og at farver, møbler og inventar skaber et roligt og harmonisk miljø. Der skal være inspirerende kunst/billeder på væggene, det være sig børnenes egne eller kunst der kan inspirere og skabe dialog.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

På Dragebakken skal vi have et pædagogisk læringsmiljø og børnemiljø, som bidrager til barnets fortsatte personlige udvikling ved at støtte op om, og medvirke til at alle børn oplever sig som betydningsfulde, medbestemmende og succesfulde.

Vi ved, at det er i sammenhæng med andre og i et samspil med omgivelserne at børn udvikler deres personlighed. Hverdagen på Dragebakken skal derfor give barnet mulighed for at udforske, både sig selv, sin omverden og sine medmennesker. Barnet skal opleve voksne der udviser interesse og anerkendelse, og som kan give både tryghed, udfordringer og kærlige puf. Hvis barnet møder en anerkendende og medlevende omverden, får barnet mod til- og mulighed for at udforske sin omverden og sig selv.

På Dragebakken skal barnet deltage i hverdagens rutiner og aktiviteter og se sig selv som en værdifuld ressource. Vi sørger for at inddrage dem i forskellige opgaver, rydde op, dække bord, vaske tøj, sortere legetøjet, rive blade osv. Barnet har deres egen garderobe, som det har ansvaret for at holde orden og rengjort.

I samspillet med forskellige voksne og børn og i mange forskellige fællesskaber lærer barnet at respektere og udforske egne og andres grænser og kunne sige til og fra. For at kunne blive et alsidigt og robust menneske er det vigtigt, at barnet får lov til at udfolde og afprøve sine potentialer, ved blandt andet at øve sig i både at give og modtage, se og respektere andre, samt selv blive respekteret og set.

På Dragebakken lægger vi vægt på at udvikle barnets kompetencer til at kunne klare udfordringer, håndtere frustrationer og nederlag. Vi pakker ikke børnene ind i vat. Barnet skånes ikke for at

Pædagogisk læreplan for Dragebakken 2021 – 2022
Revideret juni 2021

komme til sidst, ikke få den ønskede cykel eller ikke kunne være med i den ønskede leg. De følelser og frustrationer dette måtte medføre, møder vi på en anerkendende måde, og vi støtter barnet i at kunne takle nederlaget og finde nye handlemuligheder. Barnet skal øve sig i at kunne håndtere afvisninger, nederlag og skuffelser. Kunne sige "pyt" og komme videre. Barnet skal øve sig i at reflektere over egne og andres handlinger med hjælp fra de nære voksne.

På Dragebakken sørger vi for at de udfordringer vi tilbyder børnene er tilpasset til både gruppen og det enkelte barns nærmeste udviklingszone. Vi skaber rammer, der understøtter barnets lyst til deltagelse og udfordringer, og hjælper dem til at turde sig ja til nye og ukendte aktiviteter og relationer.

Vi er bevidste om at sætte barren højt, og at målene er store og vidtstrakte, men at vejen til målet er forskellig fra barn til barn. Vi indretter vores hverdag med af voksen/børne/fællesstyret aktiviteter og læringsrum. Dvs. hverdagen rummer både voksenplanlagte aktiviteter og *børneinitierede lege og aktiviteter hvor vi voksne er gæster og følger børnenes spor.*

Vi indretter det fysiske lærings- og børnemiljø så alle børn skal inkluderes, med de individuelle behov de hver især har. Børnene skal føle ejerskab til deres stue/ afdeling ved at de kan se, at der er spor efter dem og deres hverdag, at der hænger billeder af dem og at deres tegninger m.m.

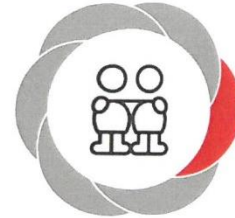
Stuerne indrettes så der er plads til forskellige børnemiljøer, der skal være dukkekrog, hyggekrog, bilbanetæpper, og plads til både stille leg og kropslige udfoldelser.

Børnene på Dragebakken skal opleve sig/dem selv som medbestemmende i hverdagen og opleve at deres perspektiver tages alvorligt og inddrages

Eksempler på medbestemmelse:

- Bestemmer selv hvad de vil spise
- Bestemmer når de skal på tur, hvad de vil og hvor og augmentere
- Hvilken bog skal vi læse
- Vælge tema til ugen
- Hvilken sang vi skal synge til samling
- Leg på legepladsen og stuen

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

På Dragebakken skal børnene opleve at høre til og føle sig som en del af et **VI**. Børnene skal opleve at være en del af mange forskellige fællesskaber, hvor de kan gøre sig erfaringer med de sociale spilleregler, deres egen indflydelse, og det at kunne være en værdifuld med- og modspiller i fællesskaber der respekterer og værdsætter forskellighed.

Vi skal sørge for, at de trygt kan drage deres erfaringer, kan afprøve deres egen og andres grænser, lære at aflæse hinanden, kunne agere empatisk og opnå erfaringer med at løse problemer og konflikter på en hensigtsmæssig måde.

Børn lærer primært sociale kompetencer ved selv at være en del af, og agere i, mange forskellige sociale sammenhænge, og legen har en vigtig rolle og betydning for barnets evne til at indgå betydningsfuldt i sociale relationer.

Det at kunne indgå i sociale sammenhænge er **ikke altid en medfødt størrelse**, men noget der skal øves og erfares på egen krop. Det kræver inddragende voksne og at der skabes rum og mulighed for at barnet kan indgå i fællesskaber, der udfordrer og stiller krav. På Dragebakken møder børnene mange forskellige fællesskaber.

- Det "store fællesskab", at være en del af institutionen Dragebakken, f.eks. når vi afholder fodboldturnering.
- Stuen hvor vi skal få hverdagen til at fungere med alle dens rutiner.
- Alders eller interesseopdelte grupper, hvor aktiviteterne er styrende.
- Legens fællesskab ude som inde, hvor fantasien, vennerne og det umiddelbare sætter dagsordenen.

Pædagogisk læreplan for Dragebakken 2021 – 2022
Revideret juni 2021

"Børns indbyrdes relationer og positioner i fantasilegen får konsekvenser for udviklingen af deres sociale identitet. Pointen er, at legen ikke kun foregår i en munter og uforpligtende fantasiverden, men at den tværtimod er forbundet med, og har store konsekvenser for børnenes liv i virkelighedens verden" (Ditte Winther-Lindqvist)

Vi skal sørge for at skabe rum til uforstyrret leg og forsøger at inspirere til leg og udvidelse af legen gennem deltagelse, oplevelser, aktiviteter og viden.

På Dragebakken ser vi alle børn som unikke individer i et fællesskab. Det at kunne være en del af et fællesskab, kræver en forståelse for fællesskabets spilleregler, hvad er passende og upassende? og hvordan er min rolle lige nu og her, i det her fællesskab?

Vi skal hjælpe børnene med at kunne se både deres eget bidrag, men også de andres, så de udvikler empati og forståelse for hinandens styrker og svagheder. Børnene skal lære at i et fællesskab er det ikke altid en selv der kommer til orde, måske er der andre der har mere (andet) at byde ind med! skal jeg hjælpe med noget? denne gang er det mine behov der bliver tilgodeset, måske er det ikke. Børnene skal lære at nogle gange må man yde uden at nyde, men også at fællesskabet kan noget andet, og at der i fællesskabet er muligheden for at være nogen og blive til noget.

På Dragebakken arbejder vi med barnets forståelse af sig selv og deres omverden. Hvem er jeg, og hvad kan jeg bidrage med i større og mindre sammenhænge. Hvem er jeg, mor og far, hvor bor jeg, hvor bor du. Vi inddrager og bruger aktivt børnenes forskellighed, og ser hinandens forcer og individualitet som givende i respektfulde og meningsgivende fællesskaber.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Vores lærings- og børnemiljø skal tilbyde børn en bred vifte af sproglige aktiviteter og muligheder, der understøtter deres sprogforståelse, ordforråd, udtale og sætningsdannelse i sammenhænge der giver mening for det enkelte barn. Udvikling af sproget, både kropsligt og verbalt skal indtænkes i alle aktiviteter, læringsforløb, og i dagligdagens almindelige gøremål og kommunikation med børnene.

Sproget er tæt knyttet til barnets alsidige personlige udvikling og sociale kompetencer, og udvikles i kontakt og fællesskab med andre børn og voksne. Sproget er et vigtigt redskab til at kunne indgå og deltage aktivt i fællesskabet. Evnen til at bruge et nuanceret sprog, støtter både barnets forståelse af sig selv og andre, samt mulighederne for at opnå ny viden og læring.

Det at lytte, samtale, efterligne og interagere med andre giver barnet kundskaber og færdigheder, samtidig med at børnene hører, hvad der er interessant og værdifuldt i kulturen.

På Dragebakken arbejder vi målrettet med sproget, ikke kun for at støtte børnenes generelle sprogudvikling, men også for at udvikle måden vi fører dialog med børnene og hinanden på. Vi ved at en god omgangstone, og en ligeværdig samtale giver tryghed og udvikling til både børn og voksne. Vi møder barnet der, hvor det er sprogligt, og sørger for at barnet, har mulighed for at bidrage i samtaler og får plads og tid til at udtrykke sig i et trygt og opmærksomt miljø.

Det pædagogiske personale skal være lyttende, nysgerrig, nærværende og opmærksomme. Vi skal aktivt opfordre alle børn til at bruge sproget og sikre alle børn en optimal sproglig udvikling.

Pædagogisk læreplan for Dragebakken 2021 – 2022
Revideret juni 2021

Vi skal have indgående viden om børns sproglige udvikling og mestre forskellige metoder til udvikling af samme. Det pædagogiske personale skal med andre ord være sprogligt dygtige, forstående og indsigtfulde.

Vi skal som voksne være bevidste om at vi fungerer som sproglige rollemodeller. Når vi venter tålmodigt på at barnet får udtrykt sig, når vi tager dem alvorligt og viser at vi er interesserede og rigtig gerne vil kommunikationen, lærer barnet selv at vente og lytte og at udvikle en passende kommunikation i forskellige situationer og fællesskaber.

Børnene skal altid have adgang til bøger, både skøn- og faglitterære billedbøger. Der skal være legebogstaver i forskellige størrelser og former, og spil og puslespil der udvikler sproget og giver en begyndende forståelse for sammenhænge mellem bogstaver, ord og lyd. Der skal være adgang til papir og skriveredskaber. Der skal leges med sproget, høres rim og remser og selv laves nogle, der skal synges og pjattes og gættes og opfindes nye ord.

Vi arbejder med dialogisk læsning. Gennem dialog og læsning støttes barnet i dets verbale sprog og udvikling.

Vi ved og anerkender at legen er helt central i sprogudviklingen. Gennem legen afprøver børnene både deres kropslige og (aflæse mimik og kropssprog) verbale sprog. Evnen til at anvende et passende verbalt og kropsligt sprog, som er genkendeligt og giver mening for de andre børn, er en vigtig forudsætning for at legen kan fungere.

At kunne deltage i en leg og være med til at bidrage til hinandens sproglige og kommunikative udvikling, stiller krav til barnets egne kommunikative evner. Det er derfor vigtigt, at vi er med til at understøtte og udvikle børnenes kommunikative legekompeter. At kunne deltage i en leg, kræver ikke kun et vist ordforråd og udtale, men også at børnene har et fælles kendskab til kulturen, omverdenen og kulturelle figurer. Hvad kan man byde ind med i en bager-leg, hvis ikke man har nogen ide om hvad der foregår i en bagerbutik?

Vi arbejder med at understøtte børnenes legekompeter ved hjælp af lege-manuskripter (Kom ind i legen, Kristina Avenstrup og Sine Hudece

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vi skal støtte op om børnenes glæde ved - og deltagelse i fysiske aktiviteter i fællesskab med andre. Nogle børn kan være særligt udfordrede, det være sig i de daglige rutiner og planlagte forløb, men også i legen. For at give alle de bedste betingelser for deltagelse er vi voksne bevidste om at skabe et læringsmiljø der understøtter og giver lyst til sansning, bevægelse og mangearterede fysiske aktiviteter.

Børnene skal have mulighed for at styrke deres generelle sundhed, gennem viden om ernæring, hygiejne og bevægelse. Sundhed skal forstås som et bredt element, både psykisk og fysisk. Børnene skal trives, og udvikle både selvtillid og selvværd. Trivsel og livskvalitet er afgørende for barnets sundhed og velbefindende.

De skal opleve glæden ved at bruge og mærke sin krop, motoriske færdigheder, kropsbevidsthed og brugen af sanser er vigtige elementer i barnets læring, trivsel og udvikling.

Børnene skal have mulighed for at kunne udfolde sig fysisk og aktivt, at udforske kroppens muligheder og begrænsninger. De skal opnå en forståelse for, at krop og sind påvirker hinanden. På Dragebakken er aktive børn er glade børn. Børnene skal lære at mærke deres egne kropslige behov og grænser, så de bliver i stand til at forstå, tage vare på og respektere både sig selv og andre mennesker.

På Dragebakken arbejder vi med at udvikle det fysiske lærings- og børnemiljø så det til alle tider skaber optimale fysiske rammer for bevægelse og fysisk udfoldelse.

Vores legeplads og udearealer skal være indrettet så alle børn bliver opfordret til bevægelse og udfordret i deres motoriske udvikling. Der skal f.eks. være kuperet terræn, gynger, rutsjebaner, mulighed for balancetræning, klatring, plads til cykler/mooncars, boldbane, sandkasse, varieret belægning: græs, fliser, asfalt, grus mv.

Pædagogisk læreplan for Dragebakken 2021 – 2022
Revideret juni 2021

Der skal være bolde, og forskellige redskaber der pirrer nysgerrigheden og giver børnene lyst til at udfordre og udvikle deres fysiske formåen.

Vores udearealer skal give plads til sansning, bevægelse, fantasi og kreativitet.

Vi indretter vores indendørs arealer, så der bliver plads og rum til både fin- og grovmotoriske aktiviteter. Møblerne og inventaret skal passe til børnene og rummene skal fremstå æstetiske og harmoniske. Der skal være materialer og tilbud i øjenhøjde som fremmer bevægelse og pirrer sanserne. Der skal være plads både til de stille lege og aktiviteter, men også plads til hulebygning, boldlege og indianerhyl. Vi har en sal, hvor der er plads til store fælleslege, hvor der kan bygges udfordrende balance og motorikbaner, hvor der kan øves boldkast og leges sanglege m.m.

Vi arbejder professionelt med at udvikle vores pædagogiske praksis, så vi altid fremstår som troværdige rollemodeller. Vi skal være aktive, igangsættende og deltagende. Vi skal støtte og guide børnene ved både at gå foran, skabe en leg, aktivitet og vise vejen, ved siden af som støttende og aktivt medvirkende og bagved som observerende og opmuntrende.

Vi skal skabe rum for at alle børn kan være aktivt deltagende, både det motorisk udfordrede barn og dem som har brug for ekstra udfordringer.

Daglige rutiner. Vi arbejder målrettet på at børnene skal øve sig og gøre sig erfaringer, og derved blive så selvhjulpne som muligt. Børnene skal være aktivt deltagende i dagligdagen og dens rutiner. De skal hjælpe med at dække bord, rydde op, selv tage tøj på, vaske hænder, selv hælde vand op osv.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Naturen er et vigtigt rum, hvor børnene kan eksperimentere, sansе, forundres og få erfaringer med sammenhænge og samspil mellem natur, samfund og menneske.

Naturoplevelser skaber glæde og forundring og ved at bruge naturen og uderummet aktivt, både som udgangspunkt for voksenstyrede aktiviteter, og som ”legeplads”, kan vi skabe en nysgerrighed, en lyst til fordybelse og en eksperimenterende og legende tilgang til naturens muligheder og fænomener.

Vi har en kæmpe legeplads der giver mulighed for mange forskelligartede udeaktiviteter. Der er græs, jord, bakker, buske, ”skov” m.m. der er mulighed for at grave huller, lave blå, lege med vand, kigge på dyr, bygge en hule og klatre i træer. Derudover har vi plads til at så og plante, så vejen fra jord til bord kan opleves på nærmeste hold.

Der er ikke langt til fælleden med vandhuller og rig flora og fauna. Fjorden med dens muligheder ligger også inden for gåafstand.

Indendørs skal naturen også have sin plads, der skal være billeder, plakater, bøger og diverse forundringsting, f.eks. sjove sten, muslinger, der kan skabe nysgerrighed og dialog om naturen og dens fænomener.

Børnene skal opleve at naturen er en del af vores hverdag. De skal opleve naturen på nært hold, de skal opleve voksne der synes regn er sjov, voksne der kan glædes over en mariehøne og gerne laver mudderkager. De skal opleve årstidernes skiften, mærke føle og smage.

Børnene skal opleve at naturen er et trygt og spændende sted at være og at den kan være rammen om og udgangspunktet for mange forskellige lege.

Pædagogisk læreplan for Dragebakken 2021 – 2022
Revideret juni 2021

Børnene skal have adgang til diverse materialer som kan opfordre til at udforske naturen, f.eks. forstørrelsesglas, fiskenet, skovle, river, terrarier, bladrebøger m.m. Noget skal altid være i børnehøjde, og andet skal findes frem ved særlige lejligheder.

Vi skal som pædagogiske personale være med til at berige og styrke børnenes oplevelser i og med naturen. Vi skal inddrage børnenes eksisterende viden og erfaringer og tage udgangspunkt i deres undren, nysgerrig og spørgsmål. Vi skal ikke være bange for at forstyrre deres aktuelle forståelse af naturen og dens sammenhænge, mus kører altså ikke på motorcykel, og der findes ikke drager. Vi skal være anerkendende og engagerede rollemodeller, der kan skabe tryghed ved og i naturen og skabe rum for fordybelse og bearbejdelse af erfaringer gennem leg og kreativ udfoldelse.

Vi skal hjælpe børnene i gang med en undersøgende og eksperimenterende tilgang til naturen og dens fænomener.

Kan en pind flyde, kan en sten? Hvorfor stikker hvepsen, og hvorfor kan frøen hoppe langt? Hvorfor er græsset grønt og rødbeden rød? Nogle spørgsmål lægger op til samtale; hvepsen stikker fordi! andre til forsøg; hvad kan egentlig flyde? Hvor langt kan vi mennesker hoppe osv., og noget kan blive til en leg, hvor en dronning sender arbejdere ud at samle mad. Tanken er, at børnene med en mere undersøgende og eksperimenterende tilgang, kan gå fra oplevelser i naturen, til forståelse for fænomener og sammenhænge i naturen. Denne science-baserede tilgang lægger mere vægt på processer end på produkter og resultater.

Vi gør os det klart, at bare det at være i naturen ikke i sig selv giver børnene nogle særlige naturfaglige kompetencer. Dette kræver en didaktisk og bevidst formidling fra engagerede voksne. Respekt for naturen, ikke bare smide affald og bevidstheden om at ressourcer er noget, der kan opbruges og som man skal spare på, vil indgå som grundlæggende basis i aktiviteterne.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

På Dragebakken arbejder vi med kultur for børn, kultur med børn og kultur af børn. Alle børn skal opleve og arbejde med både kulturelle indtryk og udtryk.

På Dragebakken skal alle børn møde en mangfoldighed af kulturelle tilbud, kulturelle værdier og kulturelle udtryksformer. De skal opleve et æstetisk og kulturelt miljø, der fremmer deres forståelse af og tilgang til verdenen og gør dem bevidste om deres egne kulturelle rødder.

Børnene skal være en del af et trygt, ligeværdigt og forpligtende fællesskab som giver dem forståelse for egne og andres holdninger, kulturelle baggrunde og traditioner og som støtter dem i at kunne navigere etisk forsvarligt i forhold til sig selv og andre.

Kultur **for** børn er bl.a. vores årlige teaterforestillinger, når vi tager på besøg på Nyvang eller biblioteket, hører en koncert på Murerpladsen, lytter til et stykke musik, får læst eller fortalt en god historie. Det er når vi voksne introducerer og formidler kulturen **for** børnene.

Kultur **med** børn, er f.eks. Dragebakkens traditioner; fastelavn, julehyggeklip, Sankthansbål, piratfest, sommerfest, påskelege m.m. Kultur **med** børn er også når vi selv laver et teaterstykke, opfører en dans, synger en sang eller løber mange omgange i Rynkebyløbet.

Kultur **af** børn er når børnene selv er kulturskabende og kulturbærende. Det være sig i legen hvor børnene afprøver deres viden og holdninger og deltager i demokratiske processer, hvem skal være hvad og hvor mange bolde osv. og i kreative processer, hvor de kan eksperimentere og udtrykke følelser, forståelse og holdninger. I legen møder de nye anskuelser og perspektiver der kan blive til ny viden og ny læring.

Pædagogisk læreplan for Dragebakken 2021 – 2022
Revideret juni 2021

Vi skal som voksne være rollemodeller i forhold til tilgangen til kultur, æstetik og fællesskab. Vi skal skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor børnene møder en mangfoldighed af kultur, traditioner og udtryksformer, og hvor medindflydelse og respekt for forskellighed er en naturlig del af hverdagen. Vi skal skabe rum og plads til forskelligartede kreative udfoldelser og udvise respekt for børnenes processer og produkter.

Vi skal:

Præsentere børnene for byens kulturelle tilbud, teater, koncerter museer m.m.

Præsentere og introducere børnene for forskellige bøger, musik, digte rim, sange m.m.

tage del i traditioner og præsentere børnene for forskellige kulturer, religioner og traditioner.

Tilbyde en bred vifte af kreative processer, at male, tegning, sang, dans, træarbejde, ler, papmache, m.m.

Selv være gode rollemodeller, der deltager, synger, danser og maler osv.

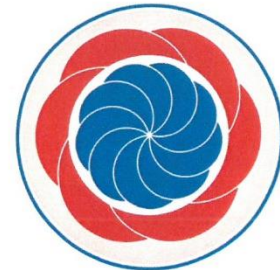
Udvis respekt for børnenes produkter ved at lade dem være en aktiv del af institutionens udsmykning.

Være nysgerrige og anerkendende overfor børnenes oplevelser og kreative processer.

Det giver alle børn mulighed for at deltage og være kreative, selvbestemmende, medbestemmende og medskabere af fællesskabet. På den måde styrkes børnenes dannelse i forhold til at indgå i et demokratisk samfund.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Vores praksis skal altid være genstand for evaluering, kritisk gennemgang og udvikling.

Vi har det bedst med at "vide" og ikke bare at "tro" Derfor evaluerer vi på håndgribelige elementer og gerne flest mulige sammenholdt med hinanden.

Vi indsamler viden om vores praksis på følgende måder:

- Mini evaluering – skriftligt evaluering og refleksion i stueteamet af en korte filmoptagelser af aktiviteter/ situationer
- Analyse af billeder og beskrivelser fra hverdagen sendt til forældrene via forældreintra
- Børnenes udsagn, reaktioner og valg fx via filmoptagelser og interviews
- Børnenes kompetencehjul er en evaluering af børnenes kompetenceniveau i sig selv, men de benyttes også til at evaluerer sturnes og institutionens samlede niveau.
- Selvevaluering
- Børnenes sprogvurderinger gøres til genstand for analyse
- Feedback fra forældre, forældrebestyrelse og samarbejdspartnere

Pædagogisk læreplan for Dragebakken 2021 – 2022
Revideret juni 2021

I takt med at vi får viden og erkendelser gennem analyse af ovenstående parametre, justerer vi vores indsatser og praksis.

For os giver det, det største udbytte, at se evaluering som en kontinuerlig proces, der lidt ad gangen bidrager til at vores udvikling og viden er i konstant bevægelse.

Evaluering af denne læreplan

Læreplanen evalueres en gang hvert andet år og som en metaevaluering på ovenstående evalueringskultur. Her sammenholdes læreplanen med det datamateriale vi dannet i perioden, herunder div. mini evalueringer, resultater fra test, fælles refleksioner, ny viden og ikke mindst børn og forældres oplevelser og udsagn.

I denne proces vurderes det i hvor høj grad vi efterlever det vi har beskrevet og læreplanen opdateres fx hvis der er fremkommet ny viden på et givent område.

Læreplanen har i sig selv ikke værdi, men det får den når den udleveres i praksis.

Venlig hilsen

Alle os på Dragebakken

